SVOBODA
Founded in 1893 in Jersey City, NJ
Published by the Ukrainian National Association

www.svoboda-news.com

СВОБОДА

Видає Український Народний Союз

Пам'ятаймо про Україну!

Рік 120, ЧИСЛО 13, П'ЯТНИЦЯ, 29 БЕРЕЗНЯ 2013 РОКУ 1893 Vol. 120, No. 13, FRIDAY, MARCH 29, 2013 $1.00

До 80-ліття Голодомору: всеукраїнський проєкт

ТОРОНТО. – „... Ми всі бачили, що цей голод штучний. Бо в 1932 році був дуже великий урожай, його навіть не встигали вивозити. На залізничних станціях купами було насипано зерно.

І коли настала зима 1932-1933 років, то це зерно лежало під дощем, під снігом.

А якщо хтось уже з відчаю, голодний повз туди взяти жменьку зерна, їх на місці розстрілювали...".

Зацитований вище спогад очевидця масового винищення українського народу голодом Марії Лисенко – з десятків тисяч свідчень, котрі створюють повноту страшної карти 1932-1933 років і неспростовно доводять, що Голодомор був навмисним пляном більшовицької Москви.

Логотип відзначення 80-ої річниці Голодомору.

За останні роки історія України тих страшних років значно уточнена – завдяки мужності людей, які повернулися пам'яттю до обставин свого вічного болю та відкрили серця світові, поділившись особистими переживаннями, пов'язаними з тим фатальним антиукраїнським геноцидом. Міжнародна спільнота надзвичайно вдячна кожному очевидцеві-авторові спогадів за їхню мужність, за усвідомлення особливої важливости цього трагічного питання.

Людство повинно якнайдокладніше знати, що пережила тоді Україна і як це пережите позначилося на її дальшій долі, включно з нашими часами.

У 2013 році, у зв'язку з відзначенням 80-ої річниці Голодомору, Світовий Конґрес Українців (СКУ) пропонує нащадкам очевидців і жертв Голодомору взяти участь у незвичайній подорожі – подорожі пам'яті про мільйони жертв. А також це буде подорож, що відкриє перед нашими очима і перед очима людства незламний дух українського народу.

Наша мета – об'єднати українців усього світу в спільному відзначенні 80-ої річниці Голодомору і молитовному вшануванні пам'яті усіх жертв; наголосити на ролі нащадків очевидців і жертв Голодомору у збереженні національної пам'яті; через живу пам'ять про Голодомор поділитися з людськими історіями, які є повчальними для цілого світу.

Ця акція передбачає приїзд нащадків очевидців і жертв Голодомору з країн свого проживання до України, яка стане центром міжнародного відзначення 80-ліття Голодомору-геноциду 1932-1933 років. Під час перебування в Україні вони зустрінуться з місцевими очевидцями та нащадками очевидців і жертв Голодомору та запишуть їхні спогади, щоб поділитися ними з усім світовим українством.

Передбачено збір колосків для виготовлення символічних „снопів пам'яті". Вони будуть у центрі уваги під час урочистого вшанування жертв Голодомору в серпні цього року у Львові, в рамках чергового з'їзду Світового Конґресу Українців, де представники проєкту передадуть „снопи пам'яті" українцям діяспори, а також під час заключної програми відзначень 80-річчя Голодомору, що відбудеться 23 листопада в Києві.

7 серпня 1932 року кремлівський тиран Йосиф Сталін ініціював закон про засудження до страти або до 10 років позбавлення волі за найдрібніші крадіжки „колгоспної власности". Цей закон призвів до масових арештів і страт. За жменьку зерна з колгоспного поля на лаві підсудних опинялися голодні діти. Це відомий з тих часів „закон про п'ять колосків".

Логотипом відзначення 80-ої річниці Голодомору є жмуток з п'яти обвитих чорною

(Закінчення на стор. 18)

В Інтернеті – понад 10 тис. документів про визвольний рух

Промовляє Володимир В'ятрович.

ЛЬВІВ. – 19 березня Львівський національний університет ім. Івана Франка, Центр досліджень визвольного руху з участю Національного музею-меморіялу „Тюрма на Лонцького" представили результати трирічного спільного проєкту „Електронний архів визвольного руху" (avr.org.ua). Проєкт здійснено з ініціятиви ректора університету Івана Вакарчука.

Надано у вільний доступ через Інтернет понад 10 тис. систематизованих та описаних електронних копій документів з історії ОУН та УПА. Архів надалі поповнюватиметься іншими документами, розповідаючи про події XX ст. в Україні, структури визвольного руху, політичні репресії та діяльність нацистського та комуністичного тоталітарних режимів. Проєкт представили проф. Богдан Котур – проректор з наукової роботи Львівського національного університету ім. Івана Франка, Володимир В'ятрович – науковий керівник проєкту, голова Вченої ради Центру досліджень визвольного руху, Василь Кметь – директор наукової бібліотеки унівеситету, Руслан Заблілий – директор Національного музею-меморіялу „Тюрма на Лонцького", Андрій Когут – керівник проєкту.

Центр досліджень визвольного руху

Заступник Держсекретаря США: „Україна – велика, важлива країна"

Минулого тижня, 18 і 19 березня, в Україні з дводенною офіційною візитою перебувала заступник Державного секретаря США Венді Шерман. Вона зустрілася з представниками влади, опозиції, ділових кіл. Під час перебування у Києві В. Шерман відповіла на запитання кореспондента Радіо „Свобода" Богдани Костюк. Нижче подаємо текст цієї розмови.

– Пані Посол Шерман, Ви мали можливість зустрітися з представниками української влади, з політиками. Про що Ви з ними говорили? Чи Ви обговорювали справу Юлії Тимошенко та інші політично вмотивовані присуди?

– Мені дуже приємно перебувати в Україні, в Києві. Як я і зазначила посадовцям, з кими зустрічалася, моя бабуся по лінії матері народилася в Переяславі. І я відчуваю, начебто повернулася на Батьківщину. Я вже тут була колись, доволі давно, щоправда. Тут чудова культура. Потенціял для великого майбутнього в України очевидний.

Щодо того, про що я говорила з українськими посадовцями. Ми обговорювали важливі питання на зустрічах з Прем'єр-міністром, з Міністром закордонних справ України. Я маю надію побачитися також з Президентом Віктором Януковичем, також з керівниками бізнесу, з провідниками опозиції, з жінками-лідерами. Говорили і будемо говорити про те, що потенціял України для великого майбутнього – чималий. Це потужна, важлива країна. Сполучені Штати цінують стосунки з Україною.

– Якими є перспективи України, наскільки успішна її євроінтеґрація?

– Ми віримо, що Україна – частина европейської спільноти. І ми підтримуємо її інтеґрацію. І я знаю, що є вже кінцева дата щодо підписання угоди про асоціяцію – це запляновано на листопад, у Вільнюсі. Але перед тим українці мають провести важливі реформи, зокрема припинити вибіркове правосуддя, переслідування, створити конкурентоспроможне економічне середовище. Україна повинна зробити усе, щоб бути потужною, демократичною державою, з ринковою економікою. І Евросоюз, і США – ми очікуємо, що українці проведуть відповідні реформи.

Це ті проблеми, котрими занепокоєний не тільки ЕС, але й США – щоб було верховенство права в Україні, щоб політичні опоненти не мали до діла з тим, що ми називаємо вибірковим переслідуванням. Я знаю, що є розбіжності у поглядах на ці питання. Але і ми, і ЕС вважаємо, що необхідно зробити кроки для того.

Я знаю зі свого досвіду роботи

(Продовження на стор. 9)

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

Україна та ЕБРР підписали кредитну угоду

КИЇВ. — 25 березня Україна та Европейський банк реконструкції і розвитку (ЕБРР) підписали кредитну угоду на 300 млн. евро у рамках комплексної програми підвищення безпеки енерґоблоків українських атомно-електричних станцій (АЕС). З української сторони угоду підписали міністер енерґетики та вугільної промисловости Едуард Ставицький та в.о. президента „Енерґоатому" Вісаріон Кім, з боку банку – директор представництва ЕБРР в Україні Андре Кусвек. „Цей проєкт дуже важливий для України в контексті підтримання високого ступеня безпеки ядерних установок", – заявив А. Кусвек. Гроші почнуть надаватися у 2013 році, термін кредиту – 15 років. Крім того, А. Кусвек також заявив, що ЕБРР розраховує завершити переговорний процес щодо виділення кредиту на модернізацію газотранспортної системи (ГТС) України до кінця поточного року. „Я сподіваюся, що до кінця року ми підійдемо до підписання цього проєкту", – наголосив він. Раніше ЕБРР погрожував припинити фінансування проєктів в Україні через корупцію. („*Кореспондент*")

Україну паралізувала негода

КИЇВ. — В Україні через сильні снігопади і вітер без електроенерґії залишився 381 населений пункт. Складні погодні умови зупинили рух транспорту в західніх областях України. У Львівській області за ніч з 22 на 23 березня пожежно-рятувальні підрозділи надали допомогу з евакуації 387 одиницям техніки. У Тернопільській області висота снігового покриву по області становить від 30 до 50 сантиметрів. На ранок 23 березня з снігових пасток звільнили 126 транспортних засобів, в яких знаходилася 371 особа. Проблемна ділянка – об'їзна дорога міста Кременець, де в заторі знаходилося близько 50 вантажних автомобілів, а також більшість доріг области місцевого значення. У Рівненській області рятувальники звільнили з снігових заметів 103 одиниці автотранспортної техніки, надали допомогу 351 людині. В Івано-Франківській області рятувальники звільнили з снігових заметів понад 260 транспортних засобів, у тому числі шість пасажирських автобусів та один автомобіль швидкої медичної допомоги, надали допомогу 473 особам. У Волинській області з снігового полону визволили 28 транспортних засобів, допомогу надано 66 людям. За добу від 22 до 23 березня в Києві випало 50 міліметрів опадів (за місячної норми 47 міліметрів), що становить пів метра сніжного покрову. У зв'язку з ускладненням погодних умов (інтенсивний снігопад, заметіль, замети), в столиці оголосили надзвичайну ситуацію. В Києві в результаті снігопадів на деяких ділянках доріг кучугури створили серйозні перешкоди для руху транспорту. Міжнародне летовище „Бориспіль" скасувало майже всі лети на виліт і приліт. Крім того, через складні погодні умови вранці 23 березня припинило роботу київське летовище у Жулянах. („*Кореспондент*")

За вітчизняне авто – стимул від уряду

КИЇВ. — Кабінет міністрів у 2013-2014 роках виділить 2 млрд. грн. на створення державної системи стимулювання придбання споживачами транспортних засобів вітчизняного виробництва. Про це йдеться в Програмі активізації розвитку економіки України на 2013-2014 роки, опублікованій на сайті Кабінету міністрів 26 березня. Прогнозований обсяг фінансування в 2013 році становитиме 1 млрд. грн, у 2014 році 1 млрд. грн. Згідно з документом, на виконання робіт буде спрямовано гроші, залучені під держгарантії. При цьому в уряді зазначають, що такі заходи приведуть до підвищення обсягів виробництва вітчизняних автомобілів. Виробництво автомобілів в Україні в 2012 році зменшилося на 27 відс. порівняно з 2011 роком і становило 76,281. Найзначніше зменшилося виробництво легкових автомобілів – на 28.6 відс., до 69,687 авт. Виробництво комерційних автомобілів зменшилося на 2.9 відс. - до 3,235 авт, автобусів – на 10.1 відс., до 3,359. („*Українська правда*")

Активний в українстві Донецьк

Володимир Білецький

Відомо, що створити, здійснити щось на практиці, особливо велику справу, велику ідею, важче, ніж щось завоювати. „Українська ідея", „український проєкт" є красномовним тому підтвердженням. Відродити Українську державу було важко – і на це витрачено надзусилля ряду поколінь борців, еліти українського народу, але реально побудувати цю омріяну нову „Українську Україну" як сучасну, високорозвинену, економічно і духовно багату державу – це надзавдання нашого покоління.

Свій внесок, свою краплю за краплею в океан зусиль заради здійснення цього завдання ось уже майже 19 років додає громадська недержавна організація – дослідно-видавнича фундація „Український Культурологічний Центр" у Донецьку, яка постала у 1994 році.

У 1992-1993 роках, коли вже спадала емоційна хвиля „оксамитової революції" 1990-их років, визрівала ідея створення організації нового типу, яка б згуртувала не ура-діячів, а патріотів-прагматиків, інтелектуальну і ділову когорту українських культурологів-однодумців, готових до довготривалої (десятиліття), марудної, але вкрай необхідної творчої роботи з відродження української мови і культури на Донбасі і загалом на сході України. Концепцію і проєкт такої організації – „Українського Культурологічного Центру" – опрацював автор цих рядків, його підтримали тодішній міністер України у справах національностей та міґрації Олександер Ємець, а Міжнародний фонд „Відродження" у 1994 році надав стартовий ґрант.

До першої Ради УКЦентру увійшли відомі в Донецьку активісти Товариства української мови – його голова, доктор технічних наук Володимир Білецький, дириґент Василь Василенко, письменник і науковець Вадим Оліфіренко, заступник директора Донецької обласної універсальної бібліотеки Олена Башун та інші.

З самого початку УКЦентр виходив з широкого розуміння поняття „культура", бачив трансформацію України як багатоплановий процес, зокрема ринкових реформ, формування і розвитку демократичного суспільства, інтеґрації України в европейський і світовий економічний, політичний, інформаційний, культурний простір. Тому до УКЦентру у Донецьку увійшли фахівці різних галузей знань, науковці, журналісти, зокрема політологи, економісти, історики, соціологи.

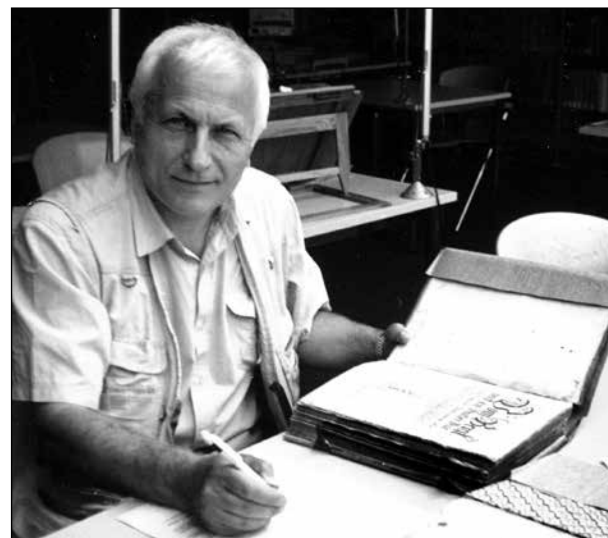
Пріоритети, які на самих початках визначив для себе Центр – праця над проєктами, які сприяють формуванню сучасної української еліти, та всебічний розвиток молоді. Крім того, цілі та завдання УКЦентру: налагодження та розвиток зв'язків з українськими національно-культурними організаціями світу, зокрема шляхом „народної дипломатії"; виявлення найслабших ланок у культурному розвитку реґіону та координування дій фахівців з нормалізації стану; збереження та розвиток культурних надбань краю – Донбасу, Східньої України; дослідно-видавнича робота з соціяльно-економічної, політологічної, історичної, культурологічної проблематики та висвітлення її результатів у періодичних виданнях, монографіях, посібниках та підручниках.

Основний принцип – професіоналізм усієї цієї праці. Щодо фінансування програм, то якщо спершу, в 1994-1997 роках, воно було переважно ґрантове, то сьогодні – майже виключно на основі „фандрейзингу" серед українських жертводавців. Причому суми спонзорських внесків українських давців – від 10-100 грн. до декількох тисяч грн., які надходять на рахунок Центру. Проєкти, які Центр обирає до виконання рейтинґуються, причому пріоритет надається тим, виконання яких гостро потребує той чи інший сектор громадського життя, освіти, науки тощо.

Український Культурологічний Центр має великий творчий потенціял: понад 30 докторів та кандидатів наук, а також сотні науковців-партнерів, – авторів наших видань – у різних реґіонах країни і за кордоном.

В результаті пошуків, постійної і вже багаторічної організаційної, кадрової, напруженої творчої роботи вдалося здійснити ряд амбітних проєктів.

По-перше, у 1995 році засновано аналітично-інформаційний журнал „Схід", який з 1997 року

Володимир Білецький за роботою.

діє як фаховий, а з 2005 року – і як академічний, бо до його засновників, крім УКЦентру, увійшли Інститут економіки промисловости Національної Академії Наук України, Інститут філософії ім. Григорія С. Сковороди НАН України та Запорізький національний університет.

Журнал „Схід" – це свідоме бажання фахівців „сприяти формуванню нової української еліти" (з концепції журналу). Видання призначене для науковців і практиків, зокрема українського естеблішменту, й ось уже понад 17 років здійснює „багатоплянове висвітлення актуальних проблем сучасного українського суспільства і світу" в рубриках „Економіка", „Філософія", „Історія" та інших, з акцентацією на проблемах світової і національної економіки, зокрема розвитку великого і середнього підприємництва, окремих галузей економіки, а також на проблемах розвитку ринкових реформ, громадянського суспільства, політикуму в Україні, формування сучасної національної ідеї, політичної української нації, концептуальних питаннях розвитку суспільства як цілого, місця і ролі в ньому держав, наддержав, міждержавних структур, проблемах „реґіони-центр", питаннях старопромислових реґіонів, а також проблемах молоді.

Доробок журналу за 17 років значний – 120 чисел, надруковано понад 2,000 статтей, рецензій, матеріялів „круглих столів" понад 1,000 авторів. Обсяг одного числа – до 10-12 друкованих аркушів.

Журнал співпрацює з рядом профільних інститутів НАН України, університетами. До редакційної колеґії входять відомі в Україні і за її межами науковці-економісти, філософи, історики – академіки НАН України Олександер Амоша (Донецьк), Борис Буркинський (Одеса), член-кореспондент НАН України Микола Іванов (Донецьк), академік НАН України Мирослав Попович, професор філософії Ігор Пасько (Донецьк), доктори філософських наук керівник Центру гуманітарної освіти НАН України Володимир Рижко (Київ), Микола Кисельов (Київ), академік Української академії історичних наук Петро Тригуб (Миколаїв), доктори історичних наук Дмитро Білий (Донецьк), Сергій Лях (Запоріжжя) та інші. Шеф-редактор журналу „Схід", дійсний член НТШ, Академії економічних наук України, Гірничої академії наук України, голова Донецького відділення НТШ, доктор технічних наук, проф. В. Білецький (Донецьк).

Аналогу подібного наукового видання, яке б „підняла" громадська організація, в Україні немає. Тому у 2005 році на Міжнародному Конґресі Міжнародної Асоціяції Україністів академік Іван Дзюба у своїй програмній доповіді оцінив журнал „Схід" як такий, що має загальнонаціональне значення.

По-друге, плідною є дослідно-видавнича діяльність Донецького УКЦентру, зокрема через утворену ним „Донецьку реґіональну лябораторію підручників та посібників" та „Редакцію гірничої енциклопедії". Крім того, УКЦентр у 1997 році став співзасновником видавництва „Східній видавничий дім". УКЦентр спільно з організаціями-партнерами ініціював і здійснив понад 100 дослідно-видавничих проєктів, а загальна кількість видавничих одиниць сягає понад 300. Серед праць – посібники для шкіл та університетів та

(Закінчення на стор. 4)

АКТУАЛЬНА ТЕМА

1. Вберегтися від песимізму

Петро Часто

Сьогоднішня Україна тяжко розчаровує, але це не значить, що такою проблемною і непривабливою вона мусить залишатися й завтра. Та зміни не настануть, якщо національно свідома і політично зріла частина суспільства впаде у відчай і дасть себе психологічно розбоїти ще до того, як спалахнуть вирішальні битви. На жаль, ознак такого роззброєння аж задосить.

Симптоматичною в цьому сенсі є стаття відомого українського політика і економіста Олега Соскіна в „Газеті по-українськи“ (8 січня) під вкрай песимістичним заголовком „Наближається доба руїни: українці поводять себе, як мовчазне бидло“. Ось політична прогноза цього шановного автора: „...Як на мене, у 2013 році все в країні буде тільки гірше. Цілком можливий розпад країни і фактична втрата державности. Нас може поглинути Російська Федерація... Україна стане абсолютно окупованою...“.

Причину такого фатального розвитку подій д-р О. Соскін вбачає у тому, що „зараз в Україні немає духовної верстви, поводирів, які б взяли відповідальність на себе. Церква стала продажною, попи перетворилися на прислужників „золотого тельця“, а не Бога. Також немає й інтелектуальної верстви. Викладачі, професори, Нацакадемія наук перетворилися у заробітчан. Значна частина мас-медії стала просто служителькою олігархату. Немає центру, сили, яка б об’єдналася для порятунку нації. Тому з певністю можна констатувати, що наближається нова доба руїни...“.

Трохи дивно чути, що нема в Україні поводирів, нема інтелектуальної верстви – чути саме від яскравого представника цієї верстви. Адже д-р О. Соскін вже в перші роки незалежности очолював Український інститут ринкових взаємин, відтак був заступником директора Інституту світової економіки і міжнародних взаємин Національної Академії Наук, радником президентів Леоніда Кравчука і Леоніда Кучми, зараз очолює Український інститут трансформації суспільства і є головою Української національної консервативної партії. Вже один цей послужний список автора-песиміста мав би переконувати, що йдеться про особистість, яка знає, про що говорить.

Але невже все, що він говорить, є правдою?

Мабуть, правильно буде зупинитися посередині: щось правда, а щось – ні. Взагалі ця проблема – не для однозначної відповіді, а тільки для спокійних, незаанґажованих медитацій, в котрих можна ясніше усвідомити причини українських бід і їх „руїнної“ повторюваности.

Отже, чи правда це, що Україна не має ні духовного, ні інтелектуального проводу? І що там нема ніякого центру доброго впливу? І що всі до решти служать „золотому тільцеві“, а не Богові? Ні, неправда. В Україні не менше духовних, мудрих, чесних і відповідальних людей, ніж в будь-якій іншій країні світу. І звідусіль чути їхні голоси – то окремі, то поєднані в один.

Але перш ніж прислухатися до них, варто було б запитати д-ра О. Соскіна: чого він, власне кажучи, очікує від української духовної чи інтелектуальної верстви? Чого ця верства, на його думку, не зробила з того, що повинна була зробити? Наприклад, чого ми ще можемо вимагати від групи „Перше грудня“ – тих кільканадцятеро людей, котрі за своєю внутрішньою силою вивищуються над суспільною трасовиною і могли б бути цілком вільними від неї, якби їхня моральна самосвідомість не зобов’язувала їх до шукання якоїсь ради на страшні біди сьогоднішньої України. Це особливі люди, їхні імена перейдуть в наступні століття: Кардинал Любомир Гузар, чотири колишні політв’язні – філософ Євген Сверстюк, релігієзнавець Мирослав Маринович, лікар Семен Глузман, академік Іван Дзюба, філософ Мирослав Попович, академік-фізик Ігор Юхновський, культуролог Вадим Скуратівський... Це все люди, котрі простягають до суспільства не ліву руку – „дай!“, а праву – „на!“. Поможи їм, Боже!

Та водночас і д-ра О. Соскіна можна зрозуміти. Очевидно, його мучить ця болюча невідповідність: як це може бути – так багато в Україні розумних, порядних людей, а суспільство в цілому тоне в болоті нерозуму й аморальности? То чого, мовляв, варті ті люди?

Але що таке порядність? Чи це не той тихий, зовні не чутний голос, яким наша душа розмовляє сама з собою? Тобто це щось невидиме, але невідступно присутнє. Воно, звичайно, виказує себе у зовнішніх вчинках, в житті, проте потреби перебувати на видноті не має. Тому можна навіть сказати, що її головне призначення – просто бути, бути навіть не так для того, щоб щось певне здійснювати, як передусім для того, аби не чинити зла, неправди, несправедливости.

Але якраз у цьому й полягає трагедія групи „Перше грудня“ і заодно – гірка рація скепсису д-ра О. Соскіна: зло розраховує, що моральні люди, боячись забруднитися, не підуть далі слів. А ніяких слів – про моральність, честь, правдивість, доброту – сьогоднішня злодійська українсько-антиукраїнська влада, здеморалізована і задуріла від неправедного багатства, не боїться. Вона їх сама вживає, вимагаючи моральности від обікраденого нею ж народу. Вона навіть зацікавлена, щоб Гузарів, Мариновичів, Поповичів і Дзюб було якнайбільше, бо світло їхньої присутности в українському суспільстві відволікатиме увагу світу від злочинної якости політично-державної верхівки.

І вона, влада темряви, знає, що ці добрі, чисті, світлі люди революції не вчинять. Та що ж тут і знати, коли, наприклад, Патріярх Святослав (Шевчук) – в інтерв’ю („Українська правда“, 8 липня 2011 року) заявив: „Я проти революції“. Тільки так і можна думати. Революція – не щось таке, чого моральна людина можна собі чи іншим бажати. Та й нащо революція, коли в обездуховленому суспільстві стійка, несхитна духовність сама собою, своєю сутністю є революційною: у тому сенсі, в якому революціонером був Ісус Христос.

То, отже, носіям високої моралі залишаються тільки слова? Невже вони справді певні, що цього сьогоднішній Україні буде досить? І що під впливом їхніх мудрих слів люди будуть змінюватися, виросте нове покоління і врешті-решт витвориться критична маса громадянства, спроможна радикально змінити український світ, вивести його на ясну дорогу?

Воно, може, так і сталося б, якби, скажімо, від моменту оприлюднення „Української хартії вільної людини“ (див. „Свободу“ з 4 січня, ч. 1) на суспільне життя в Україні впливала тільки ця моральна жменька „Перше грудня“, а влада добровільно відмовилася б від впливу. Хтось може це уявити? Таж цей режим – втім, і попередні не кращі – вже так глибоко спотворив усе довкола себе, що коли навіть негайно ізолювати його від суспільства, то загальна зіпсованість буде ще довго відтворюватися за інерцією, тим більше, що в умовах свободи внутрішньо несвобідній людині падати вниз завжди було легше, ніж дертися вгору.

То хто здатний розірвати зачароване коло? Тільки людина з чистими руками? Але ж вона не хоче ризикувати цією своєю чистотою, бо крім неї нічого не має. От і каже Владика Любомир Гузар в інтерв’ю для УНІАН (20 січня минулого року): „Я не бачу такої людини, яка може повести за собою“.

Як це так – у такій великій країні є тільки говорити кому, а вести – нема кому?

То, може, провідництво – це щось зовсім інше, ніж гарні слова і заклики?

Шановні дописувачі!

Щоб прискорити опублікування в газеті Ваших статтей, листів та інших кореспонденцій, просимо надсилати їх до редакції електронною поштою svoboda@svoboda-news.com у форматі DOC.

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

На півдні України вимерзли сади

СЕВАСТОПІЛЬ. — У південних реґіонах України через рясні весняні снігопади вимерзло до третини садів, повідомили 26 березня засоби масової інформації. У Криму щойно розквітли овочеві дерева, як температура впала до мінус 6 градусів. Загалом вимерзло до третини ранніх сортів черешні та вишні. Залишається невелика надія на бросквині та ті овочеві дерева, які не встигли розквітнути на всю потужність. „Груші, яблуні не постраждали. Про горіхоплідні рано казати, але мигдаль сильно постраждав“, – пояснила старший науковий співробітник Нікітського ботанічного саду Тетяна Лацко. У центрі навіть припустити не можуть, чим обернеться нічна снігова катастрофа 23 березня для цілого сільськогосподарського сезону. „Такого в історії метеорологічних спостережень ніколи не зазначувалося. І не тільки в місті Києві, а взагалі на території України“, – сказав директор Гідрометцентру Микола Кульбіда. Наприкінці березня селяни вже зазвичай вносили добрива. І через кілька тижнів починали перші роботи на городі. Нині ж більшість селян у розпачі. Шалена кількість снігу вже скоро перетворить городи на суцільне болото. Прийняти таку кількість снігу земля просто не у змозі. Аґрономи зазначають, що березневий снігопад не зашкодить хіба тільки озимині. Додаткова вологість може навіть збільшити врожай хліба. Аномальні природні явища збили всі орієнтири та прикмети, на які орієнтувалися селяни. (*УНІАН*).

14 років з дня загибелі В. Чорновола

ІВАНО-ФРАНКІВСЬК. — 25 березня виповнилося 14 років з дня загибелі Героя України, провідника Народного Руху України (НРУ) В’ячеслава Чорновола. У зв’язку з цим в Івано-Франківську відбулося поминальне віче. Біля пам’ятника В. Чорноволові священики відслужили Панахиду. Присутні вшанували пам’ять провідника НРУ хвилиною мовчання. Представники обласної та міської влади, політичних партій та громадськости поклали вінки та квіти до пам’ятника. В. Чорновіл загинув 25 березня 1999 року в автокатастрофі під Києвом, коли його автомобіль зіштовхнувся з вантажівкою, що розвертався на шосе. Загинув також водій політика Євген Павлов, постраждав пресsекретар. У червні 2010 року прокуратура Києва провела ексгумацію тіла В. Чорновола для повторної комісійної судово-медичної експертизи. Експертиза проводилася на прохання родичів загиблого і була необхідна для усунення протиріч у доказовій базі при розслідуванні кримінальної справи, тобто для встановлення характеру отримання тілесних ушкоджень та встановлення причин смерти. У серпні 2011 року експертиза тіла В. Чорновола встановила, що він загинув у результаті травм, отриманих в трагічній пригоді. („*Кореспондент*“)

США для України – стратегічний партнер

КИЇВ. — „Україна налаштована на подальший розвиток стратегічних взаємин з США та співпрацю на всіх ключових напрямах взаємодії на основі Хартії про стратегічне партнерство „Україна-США“. Про це Президент України Віктор Янукович сказав 20 березня під час зустрічі з заступником Державного секретаря США з політичних питань Венді Шерман. Україна цінує допомогу США в розбудові держави за всіма напрямками, зокрема щодо демократизації країни. Президент також висловив сподівання, що найближчим часом відбудеться зустріч Міністра закордонних справ України Леоніда Кожари та Державного секретаря США Джона Кері. „Такий контакт між новопризначеними керівниками зовнішньополітичних відомств дуже важливий і, на наш погляд, він забезпечить новий двосторонній порядок денний“, – наголосив В. Янукович. Він додав, що головування України в Організації з безпеки і співробітництва в Європі цього року також є одним з цікавих аспектів, який міг би бути включеним до порядку денного двосторонньої зустрічі. (*Прес-служба Президента України*)

АМЕРИКА І СВІТ

К. Грищенка вразив „український“ Рим

РИМ. — 18 березня собор св. Софії в Римі відвідав Віце-прем'єр-міністер України Костянтин Грищенко – офіційний делеґат України на інтронізації нового Папи. Його зустрічав Глава Української Греко-Католицької Церкви Святослав (Шевчук). Прибувши до Італії, у складі офіційної делеґації, К. Грищенко найперше відвідав головну українську святиню за кордоном – собор св. Софії. Його супроводжували Посол України при Апостольській Столиці Тетяна Іжевська та Посол України в Італійській Республіці Євген Перелигін. Президент Товариства українців-католиків „Свята Софія“ о. Іван Дацько ознайомив гостя з основними мозаїками храму, розповів про повернення Патріярха Йосифа з сибірського заслання та його діяльність у Римі. Після екскурсії собором віце-прем'єр-міністер поклав квіти до пам'ятника Тарасові Шевченкові, встановленого на території комплексу св. Софії. Поцікавившись у Патріярха Святослава про позицію Папи Франціска стосовно України, К. Грищенко забажав також відвідати крипту храму: у ній поховано о. Степана Чміля, українського священика, у якого вчився новообраний Святіший Отець. Він оглянув також виставку, присвячену 20-річчю виходу УГКЦ з підпілля. „Я приємно вражений такою присутністю України в Італії. Я був у Римі декілька разів, однак, уперше відчуваю, наскільки Рим є українським. Це справжній клаптик України в італійській столиці“, – зазначив віце-прем'єр-міністер України. – Україна, як держава, яка спирається на спільні для европейських країн християнські цінності і цього року буде відзначати 1025-річчя Хрещення Київської Русі, з діяльністю нового Папи пов'язує надії на подальший плідний розвиток традиційно добрих взаємин зі Святим Престолом. *(Прес-служба УГКЦ)*

Парлямент обмежив права М. Саакашвілі

ТБІЛІСІ, Грузія. — 25 березня парлямент у Грузії в третьому і останньому читанні схвалив поправки до Конституції країни про обмеження права Президента одноосібно призначати Кабінет міністрів у разі розпуску парляменту. За зміни до Конституції проголосували 114 депутатів. Всього в парляменті Грузії 150 депутатів, але на сьогоднішній день три депутатських місця є вакантними. Згідно з поправками, Президент не зможе після розпуску парляменту, який тричі висловить недовіру представленому главою держави урядові, призначити цей Кабінет міністрів. При цьому буде збережений колишній Кабінет міністрів на чолі з прем'єром, який раніше був відправлений у відставку. Зміни передбачають також заборону на розпуск парляменту „з травня місяця перед президентськими виборами до інавґурації новообраного глави держави“. Поправки будуть прийняті після підписання президентом Грузії і опублікування на сайті „Законодавчого вісника“. Парляментська більшість, яку представляють депутати коаліції „Грузинська мрія“ і опозиція – колишня правляча партія „Єдиний національний рух“ змогли досягти консенсусу з поправок минулого тижня. Рух погодився підтримати поправки до Конституції лише після проведення рейтинґового голосування. У цьому голосуванні парляментська меншість не брала участи, щоб довести, що більшості без їх підтримки не вистачає голосів для ухвалення конституційних змін. *(„День“)*

Країни БРІКС створять спільний банк

ДОХА, Південноафриканська республіка. — Засоби масової інформації 27 березня повідомили, що у Південноафриканській республіці триває зустріч міністрів фінансів країн БРІКС (Бразилія, Росія, Індія, Китай і Південноафриканська республіка). Представники країн намагаються домовитись про створення банку розвитку, який би фінансував спільні проєкти цієї групи. За словами Міністра Індії Паланіапана Чідамбарама, банк має допомагати країнам, що мають короткотермінові проблеми з ліквідністю, і не замінить такі організації, як Міжнародній валютний фонд. У перший день зустрічі в місті Доха міністри не змогли дійти згоди з питання про джерела фінансування і місце розташування банку розвитку. *(„День“)*

Президент СКУ привітав Папу Римського

19 березня президент Світового Конґресу Українців Євген Чолій надіслав привітання Папі Римському Франціскові у зв'язку з його обранням та інтронізацією. Нижче вміщено текст привітання.

Ваша Святосте!

Від імені Світового Конґресу Українців прийміть найщиріші вітання у зв'язку з Вашим обранням та інтронізацією як Папи Римського! Волею Всевишнього Вам, Ваша Святосте, як найбільш достойному, була довірена Католицька Церква, що є великою подією для всього християнського світу.

Католицька Церква є рідною для мільйонів вірних, у тому числі й для українців, які проживають в Україні та діяспорі. Нам особливо приємно, що Ваша Святість добре знайома з Українською Греко-Католицькою Церквою. Ще будучи студентом Салезіянської школи, Ваша Святість брала участь у Святих Літургіях, які відправляв український греко-католицький священик Степан Чміль.

Поділяючи радість Вашого обрання Папою Римським, висловлюємо сподівання на Вашу прихильність до світової української спільноти та до визнання Патріярхату Української Греко-Католицької Церкви.

Ми молимося, щоб Господь Бог дарував Вашій Святості многії літа, невичерпні життєві сили та наснагу для подальшого служіння Богові, Католицькій Церкві та її вірним у всьому світі.

Слава Ісусу Христу!

Створено об'єднання „Українська громадська дія“

Галина Єгорова

ЗАПОРІЖЖЯ. – 16 березня в „Українській світлиці“ відбулися збори представників Спілки офіцерів України, „Просвіти“ ім. Тараса Шевченка, Всеукраїнського об'єднання ветеранів, Братства вояків УПА, об'єднань „Світло Оріяни“, „Молода Січ“, Гуляйпільської козачої округи ім. Нестора Махна, Спілки політв'язнів та репресованих, громади „Хортиця“, організації ОУН на Запоріжжі та широкої громадськости з питання об'єднання зусиль для захисту української мови і державности, впровадження соціяльної справедливости та сприяння зміні сучасної системи влади в Україні на національну соціяльно-справедливу модель.

Було створено обласне об'єднання „Українська громадська дія“, головою якого обрано Олега Ткаченка.

Учасники зібрання затвердили склад ради, обрали секретаря та скарбника об'єднання, прийняли рішення щодо делеґатів на установчий з'їзд у травні цього року у місті Києві.

Збори підтримали ініціятиву „Просвіти“ про оголошення Всеукраїнського посполитого рушення „Від одного до мільйона“ в рамках Всеукраїнської акції „Січовий шлях „Просвіти“ та створення „Армії порядку“, до корпусу якої „Запоріжжя“ на зборах записалися перші добровольці.

Активний в українстві...

(Закінчення зі стор. 2)

монографії з історії, культури, філософії, точних наук (наприклад, посібник „Історія світової та української культури“, посібник „Якісні задачі з фізики“, монографії „Громадянське суспільство та національна ідея“, „Заселення степової України в XVI-XVIII ст“, „12 подорожей в країну давнього письменства“, „Павло Байдебура“ (вибрані твори, спогади, дослідження творчости), посібники з літературного краєзнавства „Козак Мамай“ (Кубань), „Чорноморська хвиля“ (Крим), „Таємниця духовного скарбу“ (Донбас), „Слобожанська хвиля“ (Північна Слобожанщина) тощо. Загальний наклад видань УКЦентру – понад 250 тис. примірників.

Видання Центру стали лавреатами реґіональних форумів „Книжкова справа Донбасу“ 1998, 1999, 2001, 2002, 2005, 2006, 2008, 2010, 2012 років, були учасниками всеукраїнських книжкових виставок „Книжковий сад“ та „Книжковий форум“ у Києві та Львові у 2001, 2002, 2005, 2012 роках.

У 2007 році журнал „Схід“ нагороджено дипломом і пам'ятним знаком загальнонаціонального конкурсу „Українська мова – мова єднання“.

Особливо слід відзначити фундаментальну тритомну працю „Гірничий енциклопедичний словник“ (2001, 2002, 2004 років) за редакцією В. С. Білецького, який є по суті першим енциклопедичним виданням у гірництві і закладає підвалини української національної гірничої термінсистеми. До роботи над цим проєктом вдалося залучити понад 100 провідних науковців в Україні і за кордоном. Проєкт має міжнародне значення – його презентація відбулася в Польщі на запрошення Краківської гірничо-металурґійної академії. Зараз поповнюється банк даних четвертого тому, до якого увійдуть відомості про видатних українських і закордонних вчених і фахівців-практиків у гірництві і науках про Землю за всі часи.

Проєкт „Гірнича енциклопедія“ отримав потужний розвиток за рахунок його підтримки Державним комітетом телебачення і радіомовлення України – за „Програмою випуску соціяльно значущих видань“ Державного комітету на основі „Гірничого енциклопедичного словника“ готується і видається „Мала гірнича енциклопедія“. Поява такої праці саме на Донбасі і саме через УКЦентр – не випадковість, а закономірність, хоча виконанням проєктів такого рівня повинна опікуватися держава.

Значимим проєктом є і серія посібників з української літератури для Східньої діяспори, які готує і видає УКЦентр у Донецьку. Вже підготовлені і видані масовими накладами 2,000-3,000 примірників посібники „Козак Мамай“ (Кубань, 1998 рік), „Слобожанська хвиля“ (Курська, Білгородська і Воронезька області, 2005 рік), важливим проєктом є видання „Празька школа“, 2008 року.

Центр заснував також ряд серійних видань: „Біобібліографія вчених Донбасу“ (з 2001 року), „Проблеми підручника і посібника для вищої і середньої школи“ (з 2001 року), „Бібліотека журналу „Схід“ (з 2005 року).

По-третє, Український Культурологічний Центр є ресурсним центром для ряду споріднених культурологічних організацій – Донецького відділення Наукового товариства ім. Шевченка (з 2001 року на базі УКЦентру видає „Донецький вісник НТШ“, вийшли томи 1-34, „Хроніку Донецького НТШ“, видано два томи), „Донецького відділення Товариства „Україна-Світ“, Донецького обласного товариства української мови (засноване у 1989 році).

По-четверте, Український Культурологічний Центр розвивається як потужний всеукраїнський аналітичний осередок.

У 2000 році УКЦентр увійшов до когорти провідних українських недержавних аналітичних центрів (див. www.intellect.org.ua).

У 2006 році УКЦентр став партнером Всеукраїнської експертної мережі (ВЕМ), www.experts.in.ua

Центр підтримує творчі контакти з науковцями, спорідненими культурологічними організаціями в Україні і світі – Польщі, Росії, Канаді, США та інших країнах.

Маштаб діяльности УКЦентру в Донецьку вповні співвимірний з діяльністю спеціялізованого інституту. В перспективі ми бачимо заснування – на основі Центру – Інституту системних досліджень.

Наш девіз – „Ecelsior!“ – „Все вище!“

Володимир Білецький – голова громадської організації Український Культурологічний Центр у Донецьку, дійсний член Наукового Товариства ім. Шевченка, академік Академії економічних наук України, голова Донецького відділення НТШ, доктор технічних наук, професор Донецького технічного університету, шеф-редактор аналітично-інформаційного журналу „Схід“.

УККА засуджує рішення суду щодо С. Власенка

До „Свободи" надійшла 13 березня вміщена нижче заява Українського Конґресового Комітету Америки.

Український Конґресовий Комітет Америки, який представляє понад 1 млн. американців українського походження, рішуче засуджує рішення Вищого адміністративного суду України від 6 березня позбавити Сергія Власенка його депутатського мандату.

Позов, який подав до Вищого адміністративного суду України голова Верховної Ради і депутат від Партії Реґіонів Володимир Рибак, є виявом політичних переслідувань, тому що С. Власенко є не тільки членом опозиції в Україні, але також захисником Юлії Тимошенко. Це прозора спроба залякування, спрямована проти тих, хто в опозиції до режиму Віктора Януковича.

Постанова Вищого адміністративного суду України свідчить про вибіркове та політично мотивоване застосування правосуддя. Влада цілковито іґнорує рекомендації нещодавньої зустрічі Україна-ЕС, загрожуючи стратегічно важливим цілям европейської інтеґрації України. Ця інтеґрація є головним компонентом проміжних і довготривалих европейських стратегічних цілей і безпеки. Також ця інтеґрація відіграє важливу ролю у трансатлантичній структурі безпеки. Позиція режиму В. Януковича підриває поставлену Україною мету – підписання у найближчому часі Угоди про асоціяцію між Україною та ЕС.

УККА закликає уряд України поважати верховенство закону, відповідати за свої міжнародні зобов'язання і негайно припинити використання судової системи як засобу залякування опозиції. Уряд України повинен відновити свій шлях до демократії – не тільки заради европейської безпеки, але і для добра українського народу.

НА ТЕМУ ДНЯ

В. Януковичеві пророкують „арабську весну"

Тетяна Івженко

Україна вийшла на перше місце в Европі за рівнем недовіри громадян до інститутів державної влади. Люди з тривогою говорять про власне майбутнє, побоюючись зниження рівня життя. І при цьому неґативно ставляться до багатіїв, що пов'язані з політиками і впливають на політику. Проведені нещодавно опитування громадської думки показують: страх і прихована злість стають головними рисами суспільних настроїв.

На початку лютого у Києві оприлюднені результати декількох соціологічних опитувань, що характеризують стан суспільства. Про ставлення громадян до влади розповів заступник директора Інституту соціології Національної Академії наук України Євген Головаха. За його словами, рівень довіри українців до державних органів, політиків, партій – найнижчий в Европі, він не перевищує 1-3 відс. Громадяни звикли довіряти більше астрологам, ніж політикам.

Цю ситуацію частково прояснили відповіді громадян на інший бльок запитань – про ставлення до багатих. З'ясувалося, що 87 відс. українців не вірять у чесне примноження капіталів тими, кого звикли називати олігархами. 14 відс. упевнені, що багатії, незалежно від їх імен, „повинні сидіти у в'язниці". Правда, більшість – 70 відс. – вважають достатнім, щоб держава змусила багатих сплачувати відповідні податки, інвестувати в економіку і створювати нові робочі місця. І лише 2 відс. підтримують ідею допуску олігархів до влади.

Особливо дратують громадян новини про те, як рік від року збільшуються капітали найбагатших українців. У 2012 році в країні збільшилася кількість мільйонерів і мільярдерів, а „старі олігархи" вперше очолили список найбагатших громадян в межах Співдружности незалежних держав. При цьому пенсії і платня бюджетників збільшилися на кілька долярів.

Вже кілька років економісти і політологи застерігають владу, що зростання розриву між доходами найбагатших і найбідніших громадян стає серйозною політичною проблемою. Минулого літа Президент Віктор Янукович згадав про це, сказавши під час зустрічі з представниками вертикалі виконавчої влади: „Нам треба скоротити той величезний розрив, який існує між багатими і бідними. Піти назустріч бідним. Створити умови, щоб у здорових людей була можливість працювати, а тим, хто вже не здатний це робити, надати надійний соціяльний захист".

Експерт Центру Разумкова Віктор Зам'ятін зазначив, що слова В. Януковича пролунали в період парляментської передвиборної кампанії, але з тих пір ситуація погіршилася. „Ми бачимо, що відбувається в економіці, – спад виробництва, дефіцит держбюджету, період пікових виплат за зовнішніми боргами і невирішена ситуація з новими стабілізаційними запозиченнями. Іде лише другий місяць року, а окремим категоріям бюджетників вже затримують зарплату. У цій ситуації зрозуміла тривога громадян про своє майбутнє. Якщо влада спробує ще тугіше затягнути пояси найбідніших, то людей просто заженуть у глухий кут", – сказав він.

За даними Інституту соціології Національної академії наук України, в кінці минулого року половина громадян країни висловлювали різке невдоволення ситуацією, в якій вони перебувають. Про відсутність впевнености у завтрашньому дні заявили 72 відс. опитаних, про наростаючу тривогу – 29 відс., про свої почуття розгублености і страху – 33 відс.

У той же час опитування, проведене Центром Разумкова, підтвердило найвищий рівень недовіри до влади і визначив, кому ж довіряють українці. Найвищий рейтинґ довіри до Церкви (незалежно від конфесії) – 67 відс., майже стільки ж – до засобів масової інформації, до громадських організацій – 40 відс.

Що відбувається в суспільстві, намагається з'ясувати Інститут Горшеніна, який проводить власний експертний форум. Його учасники, аналізуючи ситуацію, прийшли до висновку, що протестні настрої в Україні потроху трансформуються в стан прихованої злости: люди не довіряють ані владі, ані опозиції, не бачать нових політичних провідників, не вірять в чесність суду, бояться корумпованої системи силових відомств. Тобто хочуть змін і відчувають власне безсилля.

„Я б назвав цей стан аґресивною апатією суспільства. Думаю, аґресія буде наростати, а рівень апатії знижуватися", – уточнив керівник Агентства моделювання ситуацій Віталій Бала. Він пояснив, що зовні спокійна ситуація збережеться до тих пір, поки, як зараз, влада не буде провокувати суспільство, хоча й не буде намагатися вступити в діялог з ним. „Але коли, де і чому ситуація вибухне – ніхто не скаже. Тієї самої іскрою може стати начебто рядова ситуація: скажімо, несправедливість не щодо політика чи громадського діяча, а щодо нікому доти не відомої людини, пересічного громадянина", – зазначив він. Подібним чином, як відомо, почалася „арабська весна".

Експерти кажуть, що льокальні акції протесту проти свавілля чиновників або несправедливости судових рішень в Україні проходять реґулярно, їх кількість збільшується, хоча ці акції і не привертають уваги преси, збираючи по декілька сотень осіб. „Маленькі струмочки протестів можуть рано чи пізно злитися воєдино", – прогнозує відомий громадський діяч Володимир Чемерис.

Політологи вважають, що політики частково вловили цю тенденцію. Триваюче протистояння у Верховній Раді вже породжує заклики провести позачергові парляментські і президентські вибори. Політолог В. Бала вважає, що це покищо лише політична бравада: „Як тільки керівники партій уважно придивляться до результатів соцопитувань, то відразу ж відмовляться від ідеї перевиборів. Адже менш ніж за пів року після голосування настрої виборців дуже сильно змінилися: голоси зараз втратили б і Партія реґіонів, і „Батьківщина" Юлії Тимошенко. Стабільний електорат тільки в комуністів, УДАРу Віталія Кличка і „Свободи" Олега Тягнибока. А це означає, що суспільні настрої дуже швидко радикалізуються, українці стають все більш рішучими, нетерплячими".

(Львівський культурологічний журнал „Ї")

АМЕРИКА І СВІТ

Кіпр досяг угоди з кредиторами

НІКОСІЯ, КІПР. — 25 березня Кіпр досяг угоди з міжнародними кредиторами про надання фінансової допомоги країні. Про це повідомили представники Евросоюзу. Згідно з домовленістю, другий за величиною банк у країні буде закритий. Угода була досягнута 25 березня в результаті останньої спроби переговорів Кіпру з ЕС, Евроцентробанком і Міжнародним валютним фондом (МВФ), що проходили в Брюселі. Угода передбачає ліквідацію банку „Laiki" і переведення депозитів розміром до 130 тис. дол. в більш стійкий Банк Кіпру (Bank of Cyprus). Вклади на суму понад 130 тис. дол., згідно з правилами ЕС, не підлягають страхуванню і будуть оподатковані. Глава МВФ Крістін Лаґард того ж дня заявила, що угода про надання допомоги Кіпру є „всеосяжним і дієвим пляном", покликаним допомогти у вирішенні економічних проблем, що стоять перед островом. Міжнародні кредитори заявили, що бізнес-модель, яким користувалася влада Кіпру для залучення закордонних інвесторів – в тому числі багатьох громадян Росії та України – за рахунок низьких податків і ліберального фінансового реґулювання, провалилася і повинна бути замінена на іншу. За відсутности угоди, цій невеликій островній країні в Середземному морі загрожувало б банкрутство, яке могло призвести до виходу Кіпру з еврозони. Щоб уникнути банкрутства, Кіпру необхідна термінова фінансова допомога в розмірі 13 млрд. дол. *(„Голос Америки")*

У Будапешті відкрили майдан Т. Шевченка

БУДАПЕШТ, Угорщина. — У столиці Угорщини, поблизу Дунаю, де встановлено пам'ятник Тарасові Шевченкові, офіційно відкрито майдан імені українського поета, повідомили 25 березня засоби масової інформації. У церемонії офіційного відкриття майдану Т. Шевченка взяли участь представники угорського уряду, самоврядування Другого району угорської столиці, Державного і місцевих самоврядувань українців Угорщини, українського посольства, громадськість. „Перший в Угорщині майдан Т. Шевченка, рішення про іменування якого прийняли Збори угорської столиці, з'явився з ініціятиви самоврядування українців Другого району Будапешту за підтримки Державного самоврядування українців Угорщини і місцевої влади Другого району столиці", – розповіла під час офіційної церемонії голова Державного самоврядування українців Угорщини Ярослава Гортяні. Про значення творчости Т. Шевченка, вшанування імені Великого Кобзаря сказав у виступі під час церемонії Посол України в Угорщині Юрій Мушка. Вінки до монументу Кобзарю поклали представники державного і місцевих самоврядувань українців Угорщини, українського Посольства, Другого району Будапешту, окремих угорських громадських організацій. *(„День")*

НАТО не буде втручатися в Сирії

БРЮСЕЛЬ, Бельгія. — НАТО не плянує втручатися у сирійський конфлікт, повідомив 27 березня Генеральний секретар Альянсу Андерс Фоґ Расмусен. „Ситуація у Сирії відрізняється від ситуації в Лібії, де НАТО втрутилося. Тоді втручання було санкціоноване Радою Безпеки ООН, на підставі чого стало можливим закликати НАТО до участи. У Сирії цього немає. Навіть опозиція не підтримує зовнішнього військового втручання у ситуацію", – пояснив він. Крім того, адміністрація США відхилила прохання сирійської опозиції збивати літаки і гелікоптери Сирії, які уряд країни використовує для боротьби з озброєними повстанцями. З таким проханням представники повстанців звернулися до Держсекретаря США Джона Кері кілька днів тому, під час його поїздки Близьким Сходом. „Ми поінформовані про таку пропозицію, і зараз НАТО не має наміру вводити збройні сили у Сирію. Я думаю, що батареї ракет „Patriot", які розміщені в Туреччині, ... можуть стати тільки засобом захисту, а військово-повітряні сили Туреччини – захисту власної території", – заявив офіційний представник Білого Дому Джей Карні. *(„Кореспондент")*

До наших потенційних авторів

До редакції починають приходити відгуки на цьогорічний альманах УНСоюзу. Перший його розділ, заспівний, присвячено 120-річчю „нашої „Свободи" і 80-річчю „The Ukrainian Weekly" – тим ювілеям, котрими справді може пишатися все американське українство. Тому що в обидвох цих випадках ідеться про особливу заслугу нашої громади: вона була не просто читацькою громадою, але також і творцем цих своїх публічних трибун, головним їхнім автором, їхнім безпосереднім голосом. З 120-річної відстані можна сьогодні ствердити, що через свою газету давня українська еміґрація переродкувалася з невиразної етнічної маси у свідомий національний організм, здатний перемагати всі матеріяльні, культурні, психологічні труднощі входження в американський світ і в той же час ревно сплачувати свій вічний борг перед рідною Україною.

Ось погляд на цю справу з далекого 1913 року, з нагоди 20-річчя нашої газети: „...Коли читаємо в „Свободі" дописи зі всіх сторін Америки, тішимося дуже, що всюди, де русини жиють, починають організовуватися до народного з'єднання між собою та спільної праці над своїм просвітнім та культурним здвигнення... До наших людей, які під впливом противників нашого народного розбудження стоять ще осторонь від нас, звертаємося з сердечним зазивом: браття і сестри, не оминайте своєї рідної хати на далекій чужині, а приходіть до нас, бо з усіма, у кого єсть тільки серце українське і українська душа, хочемо спільно працювати для добра нас самих і для добра нашої неньки-України...".

З цим самим сердечним зазивом звертаємося ми до наших читачів і нині: у зв'язку з близьким 120-річчям „Свободи" перш за все згадайте, що як була вона завжди, так і залишається сьогодні газетою загальногромадською, надпартійною, надконфесійною і твореною самою громадою. Як колись, так і сьогодні головним її завданням є віддзеркалювати повноту громадського життя з усіма його досягненнями, радощами і проблемами.

Дописи з громад набувають тепер ще більшого значення, ніж у попередні десятиліття, коли „Свобода" мала широке коло постійних авторів, охоплюючи ним всю громадську тематику. Нині ж ми відчуваємо голод на вістки з місцевих громад. Нас непокоїть, коли навіть дуже важливі імпрези не знаходять висвітлення на сторінках „Свободи". Цю ситуацію треба виправити і її можна виправити. У кожній без винятку громаді, в кожній українській парафії є наші потенційні автори-дописувачі. Тим більше, що ледве не кожна громада поповнюється молодими й освіченими людьми з України. А крім усього, така праця не вимагає жодного особливого таланту – досить бажання поділитися зі світом інформацією про конкретну подію. Лексика, стилістика, ортографія при цьому не мають значення: редактори завжди готові допомогти недосвідченому авторові.

Пишіть нам! Це важливо не тільки для самої „Свободи", але й для вас, а через вас – також і для діяспорної та загальноукраїнської історії. Старші покоління відходять, отож дбаймо, щоб по них залишився яскравий слід. Пишіть для нас спогади своїх рідних і ваші власні – про життя ваших родин, про надії батьків і перспективи дітей, про людські долі, про збереження українства у світах поза Україною.

Пишіть нам, пам'ятаючи, що „Свобода" з вашою особистою участю буде ще цікавішою і потрібнішою.

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Газета заснована у 1893 році — Видає Український Народний Союз

Головний редактор: Рома Гадзевич
Редактори: Христина Ференцевич, Левко Хмельковський, Петро Часто

FOUNDED IN 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

☎ (973) 292-9800 — **E-mail:** svoboda@svoboda-news.com
Fax (973) 644-9510 — **Website**: www.svoboda-news.com

Postmaster, send address changes to:
Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Передплата: $65.00 на рік, $40.00 на півроку.
Для членів УНСоюзу – $55.00 на рік, $35.00 на півроку.

Чеки і грошові перекази виставляти на „Svoboda".
Periodicals postage paid at Caldwell, NJ 07006 and additional mailing offices.

Адміністрація „СВОБОДИ"

Адміністрація / Оголошення
Володимир Гончарик — ☎ (973) 292-9800 x 3040, **Fax** (973) 644-9510, **E-mail** adukr@optonline.net

Передплата
Марійка Пенджола — ☎ (973) 292-9800 x 3042, **E-mail** subscription@svoboda-news.com

ІСТОРІЯ

Гілки великого роду

Володимир Поліщук

З настанням ювілеїв двох найвідоміших представників роду Гулаків-Артемовських – композитора і співака Семена Степановича (16 лютого виповнилося 200 літ від дня його народження в Городищі на Черкащині), та його дядька – одного з перших клясиків нового українського письменства Петра Гулака-Артемовського (в січні 2015 році виповниться 225 літ від його народження в Городищі), увага до цих постатей і їхнього родоводу помітно активізувалася.

Виявилося, що гулаківське родовідне поле ще зовсім мало досліджене, та й житейська і творча доля Гулаків-Артемовських потребує дальшого і глибшого вивчення. Сподіваюсь, високолітні ювілеї прискорять пошуково-дослідницьку роботу.

Кілька років тому журналіст Левко Хмельковський надіслав мені з США копії кілька десятків листів переважно 1950-1960-их років, адресованих різними авторами тодішньому редакторові „Свободи". Чимало там було листів цікавих, та особливо мою увагу привернули три з них: один – авторства Миколи Гулака-Артемовського (20 червня 1966 року) та ще два – авторства талановитого українського співака Мирослава Скали-Старицького (21 червня і 12 липня 1966 року).

Усі листи машинописні, але з власноручними підписами авторів, у тому числі є дуже розмашистий підпис М. Гулака-Артемовського. Загальна суть цих листів та, що М. Гулак-Артемовський написав рецензію на виступи молодих українських оперних співаків зі студії М. Скали-Старицького в Парижі. Автор рецензії адресує її в канадську газету „Гомін України", а М. Скала-Старицький зі згоди рецензента переадресовує рецензію до „Свободи" і заочно знайомить редактора цієї газети з М. Гулаком-Артемовським. От саме ця біографічна інформація з листів і цікава нам найбільше, оскільки в ній привідкривається „завіса" над долею одного з представників великого роду.

Отже, пише про себе М. Гулак-Артемовський, який іменує себе правнуком С. Гулака-Артемовського:

„Мені досить прикро, що я як нащадок славетного українського роду не володію достатньо сучасною українською літературною мовою, послуговуючись прихильністю і добротою маестра Старицького, який перекладає і виправляє мою „малоросійську" мову. Я виростав у середовищі „малоросійства" на нашій славній Україні, а потім в Росії, де мій батько, щирий українець, був високим офіцером (генералом) в російській армії, стояв близько до царської родини (був найближчим другом брата царя), був жонатий на польській шляхтянці. Дома, у Черкасах, ми говорили українською мовою, а пізніше і я, і мої брати служили в російській армії, де, як Вам відомо, панувала російська мова. На еміґрації я знову опинився в російському середовищі, працював як танцюрист і балетмейстер у російських еміґраційних театрах, ансамблях тощо. Я працював із Ніжинським та другими світової слави російськими танцюристами, серед яких було немало наших несвідомих національно українців. Я завсіди і всюди називав себе українцем, через що і моя карієра не була такою блискучою, як могла би бути, коли б ми мали свої українські театри, ансамблі...".

Як же багато, скажемо, в цьому невеликому фраґменті листа інформації для роздумів і пошуків… Прочитуємо зрозумілий душевний біль нащадка великого роду, розуміємо, що і в ньому самому, певно ж, відгукнулися прадідівські культурно-мистецькі гени, маємо кілька „ниточок" для можливих пошуків хоч якоїсь генеалогії цієї родовідної гілки.

Навіть паризька адреса М. Гулака-Артемовського є. Правда, минуло вже майже 50 років з часу написання листа. Що ж до тодішнього віку М. Гулака-Артемовського, то, як зазначає в одному з листів М. Скала-Старицький, „йому вже понад 65 років".

Ще скористаюся з листа М. Скали-Старицького, зацитую кілька характеристичних щодо М. Гулака-Артемовського рядків: „Це, як ми кажемо, „загублена українська душа", яку я „зукраїнізував", і тепер він пише дуже цікаві спогади про рід Артемовських. Його документацію використовує вже український музиколог Кавфман у Києві... Як закінчить цей Микола Гулак-Артемовський свої спомини, а я їх перекладу на українську мову, може, будете цікаві містити їх у „Свободі" підвалом. Платити йому за те не буде треба. Він живе із старечої пенсії".

Мені невідомо, яка доля тих згаданих споминів. Можливо, вони десь і публікувалися. Що ж до рецензії М. Гулака-Артемовського, то вона дуже оперативно тоді була опублікована в газеті „Свобода" за 1 липня 1966 року під назвою „Небуденна імпреза в Парижі".

На моє прохання Л. Хмельковський розшукав і надіслав газетну сторінку з рецензією. З її тексту добре видно, що М. Гулак-Артемовський цілком професіонально розбирався в музиці й оперному співі, давав короткі і влучні характеристики молодим співакам-студійцям. Початок же рецензії такий: „Я вже втретє був свідком виступу учнів Міро Скали-Старицького, молодих українських співаків і співачок, які виступали із оперними партіями 11-го червня в концертовій залі Плесль-Дебюссі в Парижі. Програма складається з оперових арій і цілого „Запорожця за Дунаєм" (за винятком хорів і танців) мого незабутнього прадіда Семена Гулака-Артемовського". Отже, співали українці і в Парижі…

Володимир Поліщук – доктор філології, професор Черкаського національного університету ім. Богдана Хмельницького.

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Не йдіть до московської церкви

На світанку 26 квітня 1986 року на Чорнобильській атомній електростанції стався вибух у 400 разів сильніший, як вибух атомної бомби в Гірошімі у Японії, під час Другої світової війни. 30 осіб загинули на місці, а решта були опромінені смертельною радіяцією. Розбитий корпус реактора заражував тисячі кілометрів північної України, Білорусі та Росії. Але найбільшою жертвою став український народ.

Небезпечні реактори було побудовано за наказом Москви. Це пекельне рішення було ще одним доказом ворожости кремлівської влади, яка нагородила українців ще одним смертельним експериментом над залишками того народу, який ще якимсь дивом врятувався від голодоморів, розстрілів, сибірських таборів. Тільки психічно небезпечні люди могли будувати таке страхіття в околиці, з якої випливають джерела чистих питних вод ріки Дніпра, цієї життєдайної артерії народу України.

Українці так запаморочені московською магією, що не можуть отямитися ще сьогодні, у XXI ст. За страшні наслідки тієї катастрофи Москва повинна нести відповідальність, відшкодувати збитки і запобігти дальшим викидам радіяції. Треба виставити москалям рахунок за всі злочини і перестати думати, що з ними можна по-доброму і по-чесному співпрацювати.

Ми стали пристосуванцями. Нас обкрадають і оббріхують, а ми йдемо разом з ними молитися до храмів Московського патріярхату в Україні щоб не було нам гірше!

Святі слова сказав Тарас Шевченко: „Хто матір забуває, того Бог карає". Молімося ж за жертви Чорнобиля, за жертви Бабиного Яру, за жертви в Биківні, за жертви всіх голодоморів спричинених Москвою проти українського народу. Але не йдіть молитися до церков Московського патріярхату в Україні, бо то церква, яку москалі забрали до Москви, там її спотворили і принесли назад до України для експлуатації гнаних і голодних рабів.

Марія Ґоян
Аделаїда, Австралія

„Золотий промінь" – моя друга сім'я

Кожна людина має захоплення. Один любить малювати, інший – збирати поштові марки.

Людина, яка чимось захоплюється, розвивається з різних сторін. Ще змалку я захоплювалася танцями. Відвідувала школи балету, сучасних та бальних танців. Коли приїхала до США, то відкрила для себе українські народні танці. Це те, чим я зараз живу, чим захоплююсь і чим пишаюсь.

Танцювальний ансамбль „Золотий промінь" відкрив для мене нові можливості. Дівчата і хлопці тепло прийняли мене в цю маленьку сім'ю, завжди підтримують.

Неперевершений вчитель Орландо Паґан навчає нас краси і загадковости українського народного танцю.

На кожному занятті я заглиблююсь у неймовірну красу українського танцю, насолоджуюсь цим часом, як нічим іншим, і зовсім не помічаю, коли наші заняття підходять до кінця.

Український танець дозволяє мені виявити всі емоції і почуття. Коли я танцюю, то відчуваю себе справжньою українкою, яка пишається своїм український корінням.

Жвавий український танець показує талановитість українців, їхнє вміння і красу.

Я дуже рада, що в мене є така маленька сім'я, як „Золотий промінь", в якій мені тепло і приємно. Саме тут я знайшла дуже багато добрих і вірних друзів. Саме тут назавжди залишиться частинка моєї душі.

Олеся Штурипіта, 15 років
Ветерзфілд, Конектикат

Танцювальний ансамбль „Золотий промінь".

Пресовий фонд „Свободи" : лютий

Amount	Name	City
$100.00	Wolodymyr and Irma Pylyshenko	Rochester, NY
$50.00	O. Mykytiuk	Scarborough, ON
$45.00	Stefan Dobrowolsky	Montreal, QC
	Eugene Makar	Mountainside, NJ
$40.00	Orest Kazaniwskyj	Orlando Park, IL
$35.00	Andrei Harasymiak	New York, NY
	Olga Zenecky	Yonkers, NY
$25.00	Jerry Charchyshyn	Ellenville, NY
	Myroslawa Heltsley	Escondido, CA
	Tetiana Karpenko	Southfield, MI
	Bohdan and Lydia Kramarchuk	Clifton, NJ
	Theodore Kuzio	Newington, CT
	Lidia Marenin	Centennial, CO
	Stephen Olynyk	Washington, DC
	Wolodymyr Procyk	Astoria, NY
	Olga Serbyn	Montreal, QC
$20.00	Michael Kawac	Parma, OH
	Ksenia Kolcio	Seattle, WA
	Wasyl William Salak	New Hope, PA
$15.00	Zina Illuk	Belle Harbor, NY
	Roman Kolisnyk	Toronto, ON
	Alla Petriwsky	Cleveland, OH
	Luba Sadnytzky	Chester, NY
	Nadia Trojan	Watertown, CT
$10.00	Orest Horodysky	Chicago, IL
	Jaroslav and Vera Kryshtalsky	Forest Hills, NY
	Olenka Kurylas	Wheaton, MD
	Stephanie Olynyk	Warm Mineral Spring, FL
	Neonila Pashkovsky	Toronto, ON
	Stephan and Maria Skrybailo	Charlottesville, VA
$5.00	Oksana Anderson	Dublin, OH
	Ewhen Brenycz	Whitehouse Station, NJ
	Maria Dorozynsky	North Port, FL
	Helena Dzika	Sloatsburg, NY
	Wolodymyr Horczakiwskyj	Denver, CO
	Boris Kaczan	Ottawa, ON
	Nina Koropey	Johnston, RI
	Michail Kurinij	Berlin, MD
	Alexandra Mudry	Chicago, IL
	Theodore Mychailyshyn	Ocean City, NJ
	Julia Polanska	Elizabeth, NJ
	Stephania Sawchyn	New York, NY
	Lubomyra Sheremeta	Chicago, IL
	Michael Stelmaschuk	Baltimore, MD
	Nicholas Wozny	Cumberland, RI

Всього: $845.00

Щиро дякуємо всім жертводавцям на пресовий фонд „Свободи"

Шановні дописувачі!

Порівняно невеликий обсяг тижневика і значне число пропонованих редакції матеріялів змушує звернутися до Вас з проханням надсилати до публікації тексти листів обсягом не більше, ніж 500 слів, тобто три-чотири сторінки машинопису, через два інтервали. Редакція залишає за собою право скорочувати довгі тексти і виправляти їх згідно з чинним правописом. Просимо утримуватися від відступів від обраної теми для опису сторонніх щодо неї питань.

Фотографії просимо надсилати лише в додатку до листа, даючи їм назви, які зазначені в тексті. Назва фотографії і підпис до неї – це різні речі. Не позначайте світлини загальновживаними числами чи словами, тому що комп'ютер не зможе їх відрізнити. Разом з прізвищами обов'язково подавайте повні імена осіб, про яких іде мова в тексті допису чи статті.

В електронних листах просимо вказувати поштову адресу і телефон автора.

Редакція

Українські громади вшанували Тараса Шевченка

ЛОС-АНДЖЕЛЕС

Квітослава Музика

10 березня в Українському культурному центрі відбувся Шевченківський вечір, на якому чисельна українська громада вшанувала пам’ять Тараса Шевченка. Багато зусиль до його організації доклала Христина Шимкович.

З вступним словом виступив голова Українського культурного осередку Павло Білецький, який розповів про значення творчости Т. Шевченка в українській літературі і світовій культурі.

У виконанні хору „Кобзар“ та струнної оркестри „Pacific Palisades“ урочисто прозвучали гимни США та України, „Заповіт“, „Думи мої“. Присутні стоячи вшанували ці безсмертні твори.

З привітанням хлібом і сіллю на вишиваному рушнику з’явився танцювальний ансамбль „Червона калина“ і запальним танцем „Дроботянка“ полонив публіку. Проникливо звучали українські пісні „Народе наш красний“ та „Качата, гусята“ у виконанні Ганни Артикули.

Виступ дітей з „Рідної школи“ під керівництвом хореографа Асі Горської потішив глядачів низкою народних мелодій і віршів.

Урочистий концерт продовжив 9-річний Джон-Богодар Гортон, який приїхав з батьками з Сан-Дієґо, щоб вшанувати Великого Кобзаря поезією Юстини Онищук.

Поезію „Минають дні, минають ночі“ прочитала Валерія Лосюк з Сан-Дієґо.

Виконання поетичних творів Кобзаря перепліталось виступами співачки з Сан-Франциско Іванни Таратули-Філіпенко (акомпаніювала Лариса Кульчицька), яка зокрема заспівала чотири пісні з дочкою Джуліяною.

На свято завітала з Сан-Дієґо львівська піяністка і художниця Мар’яна Зелінська-Гортон з своєю родиною, яка зворушила присутніх читанням поезії „Лічу в неволі дні і ночі“.

Учасники концерту, присвяченого Тарасові Шевченкові (зліва): Ігор Гунько, Данута Лопушинська, Валерія Лосюк, Лариса Кульчицька, Мар’яна Зелінська-Гортон, Джуліяна-Марія Філіпенко, Іванна Таратула-Філіпенко, Джон-Богодар Гортон, Павло Білецький, Христина Шимкович, Ігор Біскуп.

ТЕРНОПІЛЬ

Тетяна Будар

9 березня біля пам’ятника Тарасові Шевченкові відбулося народне віче „Вставайте, кайдани порвіте“, у якому взяли участь тисячі мешканців области.

У Бережанах ще з початку березня в музеях і бібліотеках відкрилися книжково-ілюстративні виставки до 199-ої річниці від дня народження Т. Шевченка, відбулися конкурси читців поезій Кобзаря, літературно-мистецькі вечори, а 13 березня „Шевченківські вечорниці“ зібрали шанувальників поета у залі Державного історико-архітектурного заповідника в Бережанах.

Під час покладання квітів до пам’ятника Тарасові Шевченкові в Бережанах. (Фото: Тетяна Будар)

НОРТ-ПОРТ, Фльорида

Віра Боднарук

Українська громада вшанувала 199-річчя від дня народження Тараса Шевченка 10 березня в прицерковній залі храму Входу Пресвятої Богородиці. Свято розпочав співом „Заповіту“ об’єднаний хор під проводом Ліди Бойко з участю всіх присутніх.

Заступник голови громадського комітету Віра Боднарук відкрила свято і розповіла про ролю Т. Шевченка у розбудженні українського народу та заохочення до боротьби за незалежність.

Поему „Човен“ деклямувала 11-річна гостя з Канади, учениця „Рідної школи“ Марійнна Лехман. Приємною несподіванкою був дует Ані Рейнарович та Богдана Лехмана, які виконали „Садок вишневий“, та сольоспів Б. Лехмана, який виконав „Думи мої“.

Поему „Катерина“ було представлено майже цілістю. Галина Лісничa виконувала ролю Катерини, Галина Король – матері, Богдан Боднарук – батька, Петро Фрідріх – москаля. Дикторами були Б. Лехман, Ліда Михалович і Леся Попель.

На закінчення хор та всі присутні заспівали „Реве та стогне“. В. Боднарук подякувала всім виконавцям. На пам’ятку свята присутні отримали гарно оправлену програмку, яку виготовила Ліда Білоус.

При вході до залі була виставка мистецьких творів Т. Шевченка та „Кобзар“ у багатьох виданнях та перекладах, яку підготувала Неля Лехман.

У громадському комітеті працювали Рома Ґуран, Г. Лісничa, Л. Бойко, Дарія і Євген Томашоські, Клара Шпічка, Анн-Мері Сусла, Л. Білоус, Оля Василик. Технічну допомогу подали Роман Малюк та Віктор Лісничий.

У Норт-Порті виступає об’єднаний хор. (Фото: Віктор Лісничий)

ГАНТЕР, Ню-Йорк

Тамара Цісельська

3 березня після Служби Божої, яку провів парох протоєрей д-р Іван Кащак, зібралася громада на вшанування 199-ої річниці від дня народження Тараса Шевченка. З доповіддю виступила Тамара Цісельська. Степан Коростіль, організатор свята, висвітлив уривок відеозапису з доброчинного Шевченківського концерту 1988 року в Львівському академічному театрі опери і балету ім. Соломії Крушельницької, а саме пісню „Роде наш красний“ у виконанні Народної артистки України Ніни Матвієнко в супроводі народної капелі „Дударик“.

Д-р Микола Цісельський продеклямував декілька поем Т. Шевченка, а Т. Цісельська процитувала деякі висловлювання про поета.

В кінці присутні об’єдналися з виконавцями Шевченківського концерту у Львові і заспівали „Заповіт“.

ПАРМА, Огайо

Люба Микитюк

10 березня понад 300 гостей зібралися у залі Української греко-католицької церкви Покрови Пресвятої Богородиці. Сцену прикрашали герб України і портрет Тараса Шевченка серед червоних тюльпанів.

Гостей привітав голова управи Українських злучених організацій Ігор Дячун. На сцену вийшов популярний у місті квартет співаків „Байда“ (Любомир Якимів, Михайло Катрач, Ігор Гнида і Петро Стойків). Під фортепіяновий супровід Марії Іванків квартет виконав „Заповіт“ Т. Шевченка.

Далі була тематична програма пісень на слова поета. Також була виконана народна пісня в обробці Олега Махлая „На високій дуже кручі“.

Учні Школи українознавства ім. Т. Шевченка при Українському православному соборі св. Володимира показали уривок вистави „Назар Стодоля“. Ролі виконували Павло і Дмитро Стасюки, Юля Барицька, Галя Нагірнич, Юля Лузинська, Андрій Ющишин, Роман і Андрій

(Закінчення на стор. 9)

ДНІПРОПЕТРОВСЬК

Юрій Тисенко

Вранці 9 березня близько 1,000 мешканців міста прийшли до пам’ятника Тарасові Шевченкові, щоб відзначити річницю від дня його народження. На площі були прапори – державні, червоно-чорні, а також ряду громадських організацій.

О 10-ій год. ранку під спів Дніпропетровського хору української пісні було покладено квіти до пам’ятника. У цей час над присутніми було піднято плякат з написом: „Батьки отєчества чужого, коли повернете пам’ятник Тарасові на острів?“. Це була вимога відновити пам’ятник поетові на Монастирському острові.

Громадське об’єднання „За євро-

(Закінчення на стор. 9)

Заступник держсекретаря...

(Продовження зі стор. 1)

у приватному секторі, що багато людей хочуть інвестувати в Україну. І ми обговорювали той потенціял і ті реформи, які необхідно впровадити для того, щоб Україна реалізувала свій потенціял. Я спілкувалася з представниками підприємництва: ці люди воліють працювати в Україні, але з української сторони їм потрібні ринкові механізми, норми й правила, які діють в усьому світі.

Бізнес має бути упевнений, що інвестиції будуть захищені. Правила в українському діловому середовищі повинні відповідати тим нормам і стандартам, які працюють на міжнародному ринку. Сподіваюся, Україна до цього прийде, і ми про це також говорили сьогодні.

– Чи Ви обговорювали справу Юлії Тимошенко та інші вироки українським опозиціонерам, інші політично вмотивовані справи?

– Так, я порушувала це питання у розмовах з українськими урядовцями. Відзначу, що ці справи – у центрі уваги і Сполучених Штатів, і наших европейських партнерів. Це надзвичайно важливо, щоб ці справи були вирішені, щоб в Україну повернулось верховенство права, щоб політичні опоненти не стикалися з переслідуваннями та вибірковим правосуддям. Я знаю, що в Україні існують різні думки щодо справи Тимошенко та інших, але ми у США та в ЕС впевнені, що у цих справах не було правосуддя. Ми очікуємо, що українці досягнуть певного консенсусу у розв’язанні цих справ, що Україна перегляне ці справи, і вони будуть вирішені.

– Сполучені Штати на сьогодні не мають наміру вводити санкції проти України, проти окремих українських чиновників та політиків, яких пов’язують з вибірковим правосуддям та корупцією. Щоправда, у Сенаті США лунають пропозиції запровадити так звані „точкові санкції“ проти окремих чиновників та урядовців. Чи уряд Сполучений Штатів розглядає таку можливість?

– Зараз ми вважаємо, що прямі контакти, пряма взаємодія з українською стороною надзвичайно важливі і корисні. Власне, через це я тут, щоб безпосередньо говорити з українцями про їхнє майбутнє. Це суверенна країна, з територіяльною цілісністю. Ця країна має потужний економічний і людський потенціял. США, як партнер і товариш України, сподіваються на її успішне майбутнє. І їй необхідно робити мудрі рішення. США є і залишаються її партнером. Наше стратегічне партнерство і наші робочі групи щодо стратегічного партнерства працюють. І ми хочемо, щоб Україна реалізувала той потенціял, який вона може реалізувати.

Рішення Конґресу, Сенату щодо запровадження санкцій не має обов’язкової сили. Воно не вимагає, але рекомендує ці заходи. Але я вважаю, що те, що запропонували сенатори, їхнє рішення – це серйозний сиґнал, що ми дуже занепокоєні щодо застосування в Україні вибіркового правосуддя. І ми зараз сподіваємося, що український уряд цю проблему вирішить.

– США, Евросоюз, міжнародні правозахисні організації стурбовані реґресом демократії в Україні. Пані Посол, яким чином за цих обставин США підтримуватимуть громадське суспільство, органи місцевого самоврядування, що від них залежить демократія в Україні?

– Ми вважаємо, що політичний плюралізм в Україні дуже важливий. Громадянське суспільство, громадські організації відіграють дуже важливу ролю. І журналісти, як Ви, мають свободу для того, щоб висловлювати свої думки і всі погляди, всі думки людей України, і важливо, щоб вони були почуті. Україна – дуже цікава країна. І тут багато політичних партій. І є така, я б сказала, жвава демократія. Про це свідчать навіть сутички у Верховній Раді! Але демократія стає зрілою поволі, вона визріває тут.

І це дуже важливо, коли демократія визріває, щоб усі голоси, всі думки були висловлені. Щоб було верховенство права, щоб люди знали, чого очікувати, і були упевнені, що їхні права поважають. І ми сподіваємося, що український уряд прийматиме у цьому напрямку належні рішення.

Я знаю, що Міністер закордонних справ Леонід Кожара зараз є діючим головою в Організації безпеки і співробітництва в Европі (ОБСЕ). Це важлива міжнародна організація, яка багато форм безпеки розглядає, насамперед – безпеку і права людини, особистості. І це дуже важливо, що Україна має можливість показати світові, що вона є справжньою демократією.

– Чи можна очікувати на візиту Держсекретаря Джона Кері до України найближчим часом, чи інші високопосадовці з Вашинґтону мають намір відвідати Україну?

– Держсекретар Джон Кері попросив мене відвідати Україну – як людину, котра опікується політичними питаннями і яка є третьою за ранґом особою у Державному департаменті, – щоб приїхати і мати цю розмову в Україні, щоб зміцнювати наші стосунки. Зараз безпосередніх плянів щодо його візити до України покищо немає. Але я сподіваюсь, що зустріч і переговори Державного секретаря США і Міністра закордонних справ України відбудуться якось, у недалекому майбутньому.

– Чи США досі вважають Україну одним зі своїх стратегічних партнерів?

– Ми насправді маємо комісію зі стратегічного партнерства, працюють міждержавні робочі групи, вони зустрічаються, обговорюють різні питання. Україну дуже цінують. Ми дуже вдячні тим зусиллям і тому, що Україна зробила в багатьох частинах світу – в Іраку, в Афганістані, Кот-Д’Івуарі – для запевнення й ґарантування безпеки у зазначених куточках світу. Україна відіграє важливу ролю у системі міжнародної безпеки у цих та інших точках світу.

Ми співпрацюємо з Україною у цій сфері. Крім того, як добрий товариш, як друг, ми безпосередньо прямо і відверто кажемо українській стороні про ті проблеми, що існують. Говоримо і про те, що необхідно зробити, щоб далі прямувати і ставати демократичною країною, щоб забезпечувати своїх громадян належним рівнем життя і всіма правами.

– У разі затвердження Сенатом США, дипломат Джефрі Паєт влітку прибуде до України як новий Посол США. На Вашу думку, які будуть головні напрямки його роботи?

– Я думаю, що Україна має сприймати роботу наших послів, як ознаку важливости України для Сполучених Штатів. Джон Тефт, нинішній глава нашої дипломатичної місії в Україні – один з найдосвідченіших і найбільш професійних дипломатів, що працюють у Держдепартаменті. І він повністю, всім серцем відданий Україні. Він добрий друг. Це означає, що він підтримує розвиток України і каже правду відверто, навіть якщо цю правду не завжди приємно почути.

Але коли закінчиться термін перебування Джона Тефта, його посаду обійме Джефрі Паєт, якщо його затвердить Конгрес. Я його певний час уже знаю. Він справжня „зірка“ в дипломатичній службі США. І я знаю, що він надалі буде здійснювати політику Президента Обами щодо підтримки України як демократичної держави, і докладатиме зусиль, щоб її демократія розвивалася і зріла, і щоб Україна міцніла і розвивалась.

– Як Ви знаєте, колишній Прем’єр-міністр України Павло Лазаренко відбув покарання у США. Яка його подальша доля: чи він залишиться у США, чи буде виїжджати з країни деінде?

– За американським законодавством, не можна обговорювати статус конкретних осіб, відтак мені недоречно обговорювати його стан публічно.

– Українські опозиціонери під час поїздок за кордон на Захід звертаються до західніх урядів з пропозицією ввести санкції проти українських політиків та чиновників, які пов’язані з корупцією та вибірковим правосуддям. Чи готує Вашинґтон своєрідний „список Маґнітського“, але для українських можновладців?

– Ми завжди раді зустрічатися з політичними провідниками, з керівниками України. І я маю вечерю з керівниками опозиції. Ми дуже уважно прислуховуємося до їхньої думки, їхніх пропозицій, до їхнього бачення, яким чином найкраще допомагати Україні рухатися далі. Як я вже говорила вище, ми вважаємо, що прямий контакт, прямий діялог з усіма сторонами, з усіма партіями – це найкращий спосіб залучення України до демократичних процесів.

– Міжнародний альянс захисту авторських прав (IIPA) рекомендує США скасувати пільги на українську продукцію через широке використання українцями „інтелектуального піратства“. Чи готовий американський уряд підтримати такі пропозиції?

– Зараз маємо специфічний момент. Україна перебуває у списку „Спеціяльний звіт число 301“. Що важливо знати вашим слухачам і глядачам? Справді, ми дуже занепокоєні щодо стану захисту прав інтелектуальної власности в Україні, адже Україна при такій ситуації хоче мати гарний інвестиційний бізнес-клімат. Захист інтелектуальної власности є важливим не тільки для закордонних інвесторів, але й для тих, хто розпочинає бізнес тут, в Україні, для самих українців, щоб вони були впевнені, що їхні права, їхні секрети надійно захищені. Бізнес потребує захисту, серед іншого, своїх розробок.

Я думаю, що Україна вживатиме заходів для того, щоб відповідати міжнародним стандартам захисту прав інтелектуальної власности. І ми будемо надавати будь-яку технічну допомогу для того, щоб Україна впоралася з цим завданням – захистом інтелектуальної власности.

– Український уряд запропонував Світовій організації торгівлі (СОТ) переглянути тарифи на 370 видів товарів. Наскільки це небезпечно для світової економіки? Наскільки реальним виглядає запроваджен-

(Закінчення на стор. 16)

ПАРМА...

(Закінчення зі стор. 8)

Шемечки, Роман Сембай, музичне оформлення вистави – вчитель музики і співу І. Гнида, художній керівник – вчителька української літератури Мирослава Стасюк.

Група з 15 учнів-пластунів виступила з музично-драматичною композицією „Віночок Шевченкових віршів“. Кожен прочитав один вірш, після чого прикріпив червону троянду до вінка з портретом Т. Шевченка.

Окрасою свята став виступ Заслуженого артиста України співака-бандуриста Остапа Стахова зі Львова. Співав шкільний хор молодших кляс (дириґент Леся Сенів, музичний супровід – Лариса Логан), а також загальношкільний хор з 70 учнів. Вірші читали Назарій Яким та Дарина Кулик. Також виступили вихованці дитячого садочка „Сонечко“.

Ведуча програми Наталя Легецька подякувала вчителям та батькам за підготування свята, а також спонзорам – кредитівці „Самопоміч“ та хлібопекарні „Колос“, яка почастувала усіх свіжою піццою.

ДНІПРОПЕТРОВСЬК

(Закінчення зі стор. 8)

пейський Дніпропетровськ“ поширило летючки з пропозицією перейменувати вулиці, названі іменами призвідців Голодомору-геноциду 1932-1933 років в Україні.

Увечорі на тому ж місці за участю об’єднання національно-демократичних сил „Січеславщина українська“, „Свобода“ та Січеславського козацтва відбулось віче, яке розпочалося з молитви священиків Української Православної Церкви Київського патріярхату та виконання гимну України. Далі були виступи представників різних партій і громадських організацій з читанням віршів Т. Шевченка та інших поетів.

Впродовж вечора лунали українські повстанські пісні у виконанні місцевого вокально-інструментального ансамблю, а потім розпочалася смолоскипна хода від пам’ятника молодому Т. Шевченкові до місця, де стояв раніше пам’ятник поетові на Монастирському (Комсомольському) острові. Цього пам’ятника не стало два роки тому.

НОВИНИ НАУКИ

Призначено нового директора програми релігії при КІУС

ЕДМОНТОН, Альберта. – 1 лютого д-р Гетер Колман призначена новим директором Програми дослідження релігії і культури при Канадському інституті українських студій (КІУС) Альбертського університету.

Д-р Г. Колман вивчає релігію в Україні і Росії. Вона працює над книгою „Святий Київ: священики, громади й національність в імперській Росії, 1800-1917" і вже видала книги „Російські баптисти та духовна революція, 1905-1929), була співредактором книги (з Марком Стейнберґом) „Святі історії: релігія і духовність у сучасній Росії" та редактором книги „Православне християнство в імперській Росії". Вона також є редактором журналу „Canadian Slavonic Papers/Revue canadienne des slavistes".

Д-р Гетер Колман

Ініціатором і першим директором Програми дослідження релігії і культури був д-р Сергій Плохій, нині професор катедри історії України ім. Михайла Грушевського Гарвардського університету. Під керівництвом його наступника, д-ра Івана Химки, програма зосередилася на дослідженні сакрального мистецтва, архітектури і музики. Найвагомішими проєктами в цьому напрямку були міжнародна конференція „Східні християни в Габсбурзькій монархії", що відбулася в Альбертському університеті у вересні 2009 році, та „Сакральні пам'ятки: проєкт задокументування духовної спадщини", спрямований на збереження візуальної інформації про українські церкви та інші сакральні пам'ятки в трьох степових провінціях, а також переведення їхньої літургійної музики у цифровий формат.

Програма дослідження релігії і культури заснована в КІУС у 1994 році з метою дослідження українських церков. Одним з засновників програми був д-р Богдан Боцюрків. Щороку в рамках програми проводиться Меморіяльна лекція ім. Б. Боцюркова.

КІУС

Українська рана з війни – пограбоване мистецтво

Д-р Патриція Ґрімстед

Сергій Панько

НЮ-ЙОРК. – 2 лютого у лекційній залі Наукового Товариства ім. Шевченка відбулася доповідь д-ра Патриції Ґрімстед на тему „Доля мистецьких цінностей, вивезених нацистами з музеїв Києва до Східньої Прусії". Д-р П. Ґрімстед є старшим науковим співробітником Українського Наукового Інституту Гарвардського університету.

Як зазначила модератор цієї програми д-р Мирослава Знаєнко, д-р П. Ґрімстед досліджує трагічну долю колекцій ікон та творів образотворчого мистецтва, які до війни були власністю київських художніх скарбниць, зокрема Музею західнього та східнього мистецтва. Музей носить ім'я його меценатів – Варвари й Богдана Ханенків. Саме на основі приватної колекції подружжя відомих підприємців цей музей створено і відкрито 1

(Закінчення на стор. 16)

ПАНОРАМА ЖИТТЯ В УКРАЇНІ

Богдан Тихий зібрав перли культури

Тетяна Будар

БЕРЕЖАНИ, Тернопільська область. – Заступник директора Державного історико-архітектурного заповідника Богдан Тихий протягом усього свого життя збирав перли минувшини й ретельно записував почуті від старших людей у різних куточках Галичини перекази, пісні, повір'я.

1 березня він представив свій творчий доробок у збірнику віршів, перекладів, пісень і фольклорних записів „Срібні струни душі". На 160 сторінках книжки є графічні роботи Андрія Кіся, Анни Сосовської, Анни Худіцької, Галини Тремби, Осипа Величка, Євгена Удіна. Пристрасний шанувальник традицій рідного краю, поет-пісняр і художник, редактор і видавець, активний громадський діяч і публіцист, автор гербів і прапорів, одержав чимало заслужених нагород, у тому числі й звання „Почесний громадянин міста Бережани".

Обкладинка книжки „Срібні струни душі".

Посібник про Михайла Тимофієва

Наталія Сторонська

ДРОГОБИЧ. – 17 жовтня 2012 року в педагогічному університеті ім. Івана Франка відбулася презентація навчально-методичного посібника „Фолкльористична діяльність Михайла Тимофієва". Видання представляли автори – завідувач катедри музикознавства та фортепіяна Людомир Філоненко та доцент Олександра Німилович.

Збірка містить вичерпні відомості про життєвий та творчий шлях миатця. Народився М. Тимофіїв 24 жовтня 1944 року в селі Мишин Івано-Франківської области, вивчав фолкльор у відомого вчителя Якима Гушула, за порадою якого організував у школі ансамбль скрипалів. Після школи вступив до Коломийського педагогічного училища.

Мистець Михайло Тимофіїв на афіші.

В 1967 році М. Тимофіїв став переможцем Республіканського конкурсу в Києві й того ж року вступив до педагогічного інституту ім. І. Франка на музично-педагогічний факультет. Після закінчення інституту залишився працювати концертмайстром в інституті.

В Дрогобичі М. Тимофіїв грав у восьми оркестрах і ансамблях, виступав як соліст-сопілкар, працював над удосконаленням будови фрілки і сопілки.

„Тиждень добрих справ" в Одесі

Волонтери-танцюристи під час „Тижня добрих справ". (Фото: Станіслав Змієвський)

Станіслав Змієвський

ОДЕСА. – 17 березня у місті почався вже третій „Тиждень добрих справ", який триватиме до 7 квітня. Цей соціяльний проєкт підтримали понад 50 громадських організацій. У його програмі – виставка-продаж дитячих малюнків на користь дитячої лікарні, концерти, весняне прибирання приморських схилів, насадження дерев і квітів.

Солом'яні личаки тепер в музеї

Євген Корецький

ДУБНО, Рівненська область. – Щоб врятуватися від морозу, німецькі вояки під час Другої світової війни зігрівали ноги солом'яними личаками. Один з німецьких офіцерів, шлях котрого проліг через Дубно, взимку 1942 року постійно мав з собою солом'яні личаки.

У помешканні Ірени Шмігельської він залишив своє солом'яне взуття. Майже через 70 років після воєнних подій воно стало експонатом експозиції у палаці Любомирських Державного історико-культурного заповідника.

Музейний доглядач Юлія Мацюк розповідає, що сучасні люди часто не здогадуються, що бачать взуття з соломи.

Німецький вояк взуває личаки. (Фото з музейного архіву)

„Тунель кохання" був залізницею

Євген Цимбалюк

КЛЕВАНЬ, Рівненська область. – У підсумку всесвітнього змагання інтернет-переглядів фотографій краєвидів світу визначаються 24 найкращі. У число переможців за підсумками 2012 року увійшов з України так званий „Тунель кохання" у лісовому масиві, вздовж залізничної колії між селищами Клевань та Оржів.

Віття, яке відростало, вагони повсякчас обламували, й місцина поступово набирала округленого вигляду своєрідної рослинної арки. Тепер цей відрізок залізничної колії не використовується і тунель став привабою для туристів, особливо для молодих закоханих.

Торік сюди приїздили навіть з Японії, аби на природному тлі створити фільм про нову модель фотоапарату.

„Тунель кохання" – рай для молодят.

Філателістична виставка в пам'ять Романа Шухевича

КИЇВ. – 5 березня, в річницю загибелі Головного командира УПА Романа Шухевича (Тараса Чупринки), відкрито філателістичну виставку „70-річчя створення УПА". Виставка стала завершальним етапом заходів, організованих Світовим ювілейним комітетом з нагоди 70-річчя створення УПА.

До організації виставки долучилися Всеукраїнське братство ОУН-УПА ім. генерала Р. Шухевича, Київське крайове братство ОУН-УПА, приватне виробниче підприємство „Скорпіон-2000" та Молодіжний націоналістичний конґрес.

На стендах показано зразки підпільної пошти, марки та поштівки, присвячені провідникам українського визвольного руху.

Відкрив виставку директор Центру національного відродження Тарас Рондзістий. Він передав присутнім привітання від голови ОУН (бандерівців), співголови Світового ювілейного комітету Стефана Романова, подякував художникові Василеві Василенкові, який також готував виставку.

Президент Фонду „Літопис УПА" Микола Посівнич розповів, що українська підпільна пошта стала ще одним атрибутом української держави, що боролася. Було видано понад 8,000 марок, бльоків та іншої подібної атрибутики.

Голова Київського крайового Братства ОУН-УПА Орест Васкул розповів, як в роки визвольних змагань в УПА був налагоджений зв'язок, та закликав вшанувати загиблого в цей день Р. Шухевича.

Передісторією виставки поділився її організатор Олександер Канівець, якому було вручено пам'ятну відзнаку та грамоту від Світового ювілейного комітету з нагоди 70-річчя створення УПА. Виставка тривала до 9 березня.

Центр національного відродження

ДОВІДКОВЕ БЮРО

Як готуватися до імміґраційної реформи в США

На запитання читачів „Свободи" відповідає правник Андрій Семотюк, який спеціялізується у ділянці імміґраційного законодавства США і Канади. А. Семотюк займається імміґраційним законодавством понад 20 років і допоміг вирішити юридичні проблеми понад 10 тис. клієнтів. У США він має ліцензію на практику в Ню-Йорку і Каліфорнії, має бюра у Лос-Анджелесі, а також у Канаді – в Торонто. А. Семотюк обговорив перспективи прийняття нової реформи міґраційного законодавства, що дозволить мільйонам нелеґальних імміґрантів отримати американське громадянство.

– Чи Конґрес США збирається провести реформу імміґраційного законодавства?

– Хоча досі не було ніяких змін у законодавстві, і на початку 2013 року Конґрес тільки розпочинає цей процес, багато імміґраційних адвокатів схильні вважати, що цього разу закон про реформу буде прийнято і його підпише Президент Барак Обама, оскільки республіканці і демократи публічно заявили, що підтримують досягнення цієї цілі.

– Що слід чинити нелеґальному імміґрантові, щоб підготуватися до можливих змін?

– Багато хто з імміґраційних адвокатів США вважає, що саме час починати збирати інформацію і копії документів, які будуть необхідними для будь-якої реформованої імміґраційної програми. Це, наприклад, документи, що посвідчують особу, та опис того, як імміґрант прибув до США.

– Чи Ви допомагаєте у цьому пляні імміґрантам, що нелеґально перебувають у США?

– Так. Я почав збирати таку інформацію від імміґрантів у США, щоб допомогти особам, які хочуть скористатися з майбутньої реформи імміґраційного законодавства, щоб вони були готові, коли Конґрес прийме реформу міґраційного законодавства.

– Чи безпечно імміґрантам, що нелеґально перебувають у США, виявляти свою присутність Вам чи будь-кому іншому, адже їх можуть депортувати, якщо про них дізнаються працівники міґраційної служби США?

– Звичайно, будь-кому, хто робить щось нелеґально в США, небезпечно це виявляти, оскільки його можуть арештувати. Що більше, у випадку нелеґальних міґрантів їх можуть не тільки арештувати, а й депортувати.

Однак, важливо, щоб нелеґальні імміґранти розуміли: якщо вони перебувають у США, то мають право на адвоката, що ґарантується конституційним правом США. Більше того, згідно з основним законом США, будь-що, що вони виявляють адвокатові, захищене адвокатською таємницею і не може бути донесене цим адвокатом американському урядові, не може бути використане урядом США для депортації імміґранта, якщо інформація була отримана шляхом порушення цієї таємниці.

Отже, суть у тому, що нелеґальним імміґрантам цілком безпечно звертатися за порадою до міґраційних адвокатів у США, і вони не можуть постраждати внаслідок цього. Інша справа, якщо йдеться про нотаріюсів чи імміґраційних консультантів, на яких не поширюється статус адвокатської таємниці.

– То якими будуть вимоги майбутнього реформованого законодавства, яке розглядає Конґрес? Чи можете подати якісь деталі щодо того, що воно може включати?

– Президент Барак Обама у нещодавній заяві щодо імміґраційних реформ у своїх коментарях окреслив те, що, на його думку, є основними рисами нового законодавства. Ось основні моменти на шляху до отримання громадянства нелеґальними міґрантами, на яких він наголосив:

1. Нелеґальним імміґрантам слід буде зголоситися і зареєструватися, подати біометричні дані, пройти перевірку на кримінальне минуле і національну безпеку та сплатити збори і штрафи, перш ніж вони отримають право на тимчасовий правовий статус.
2. Особам доведеться зачекати, поки будуть усунені перешкоди для леґальної імміґрації, перш ніж вони зможуть подавати заявку на отримання законного дозволу на постійне проживання (наприклад, „зеленої картки") і, в кінцевому підсумку, громадянства США.
3. Особи з тимчасовим правовим статусом не матимуть права на соціяльну допомогу чи інші федеральні пільги, в тому числі субсидії або податкові кредити згідно з новим законом про охорону здоров'я.
4. Ті, хто подадуть заявку на отримання „зеленої картки", повинні будуть сплатити податки, зареєструватись для обмеженої військової повинности (кого це стосується), вивчити англійську мову та основи громадянства у США.
5. Діти, привезені сюди батьками нелеґально не з своєї вини, матимуть право на зароблене громадянство. Навчаючись у коледжі чи несучи почесну службу у Збройних силах щонайменше два роки, ці діти отримають можливість прискорено заробити собі громадянство.
6. У відповідності з чинним законодавством, через п'ять років після отримання „зеленої картки", особи матимуть право подати заяву на отримання громадянства США, як і будь-який інший леґальний постійний житель.

– Які послуги Ви пропонуєте своїм клієнтам?

– На даний час наші послуги включають наступне:

1. Допомога клієнтові у формуванні імміґраційного профілю шляхом збору відповідної інформації для підкріплення майбутньої заяви.
2. Збір копій та приготування документів для майбутнього основного заявника та його (її) дружини чи чоловіка і дітей.

Андрій Семотюк

3. Перегляд їхнього профілю на основі вищезгаданих поданих документів, щоб визначити, чи є тепер у США якісь можливості імміґрації для сім'ї, наприклад, ті, що підпадають під попередні амнестії у США, чи ті, що виникли внаслідок зміни статусу. Крім цього, оскільки я також є імміґраційним адвокатом у Канаді, переглядаю ці ж документи, щоб перевірити, чи сім'я має право на якісь варіянти імміґрації до Канади.

Мушу застерегти таких нелеґальних міґрантів, що існуючі можливі варіянти еміґрації до США чи Канади дуже нечисленні і в більшості випадків не допоможуть. Тим не менше, такий перегляд є важливим як частина підготування для майбутніх імміґраційних реформ.

– Що конкретно отримає Ваш клієнт?

– Окрім організації імміґраційної справи клієнта та документації, про що уже згадувалося, наше бюро надасть клієнтові перелік, у якому вказано, що саме ми переглянули і які у нього є (якщо такі є) поточні можливі варіянти імміґрації в США чи Канаду. Насамкінець, у нашому бюрі справи будуть відкритими і ми відстежуватимемо хід імміґраційної реформи в США та повідомлятимемо про оновлення і можливості, що виникнуть у цьому пляні протягом наступного року.

– Скільки це коштує?

– Оскільки ми не знаємо, якою буде остаточна програма чи що буде для неї потрібно, ми не знаємо, скільки коштуватиме, власне, подання заяви. Однак, ми знаємо, що в майбутньому, якщо таку програму буде запроваджено, ми будемо намагатися бути конкурентоспроможними у наших розцінках. Але це в майбутньому, коли реформована програма вступить у дію.

Тим не менше, на даний момент ми просто хочемо допомагати клієнтам підготуватися, забезпечуючи обмежений перелік послуг для програми, яку можуть прийняти чи не прийняти. В процесі ми переглядатимемо поточні можливі варіянти імміґрації і триматимемо клієнтів у курсі змін. Ціна такої послуги – 300 дол. США. Ніякої додаткової оплати за цю послугу немає.

Якщо буде прийнято реформу імміґраційного законодавства, ми зв'яжемося з клієнтами і запропонуємо їм нову угоду з надання юридичних послуг, щоб продовжити роботу і подати заяву. У цей час клієнти зможуть вирішити, чи вони хочуть, щоб їх представляли ми. У будь-який час клієнти зможуть забрати свої документи і звернутись до когось іншого або ж подавати заяву самостійно.

– Хіба ще не зарано радити нелеґальним імміґрантам збирати інформацію про закон, прийняття якого Ви не можете ґарантувати? Що робити у випадку, якщо реформа законодавства не пройде?

– Поки реформа законодавства не прийнята, ми не можемо подавати ніяких заяв від імені нелеґальних міґрантів і навіть не знаємо, що конкретно буде потрібно згідно реформованої програми, якщо її приймуть. Однак, виходячи з нашого досвіду щодо заходів імміґраційної реформи, прийнятих Конґресом раніше, передбачаємо, що для будь-якої нової програми потрібні будуть ті ж самі основні документи. Таким чином, я допомагаю цим людям на підставі обмеженого договору про надання адвокатських послуг (limited retainer agreement) підготувати свою справу шляхом збору того, що, на мій погляд, їм, імовірно, буде потрібно. Навіть якщо реформу законодавства не проведуть тепер, з огляду на те, що зараз у США близько 12 млн. незадокументованих імміґрантів, це просто справа часу. Моя думка така, що краще все підготувати і привести до ладу зараз, навіть якщо реформу буде відкладено.

– Що слід робити людям, які хочуть скористатися Вашими послугами?

– Особам, зацікавленим у моїх послугах, слід написати мені елетронною поштою Andy@myworkvisa.com або зателефонувати на число (877) 236-3060 і замовити наші послуги стосовно імміґраційної реформи у США. Якщо вони самі не володіють англійською мовою, то повинні скористатись чиєюсь допомогою, оскільки вся інформація повинна бути зібрана і в кінцевому підсумку представлена англійською мовою. Зацікавлені сторони можуть також переглянути мій веб-сайт: www.myworkvisa.com.

НОВИНИ З НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ „ОСТРОЗЬКА АКАДЕМІЯ“

Виставка ікон „Мандруючі святі“

Юлія Яручик

У підземній мистецькій ґалереї академії 13 березня відкрито виставку ікон „Мандруючі святі“, створених українськими та польськими художниками на II Міжнародному пленері іконопису на Волині. Іконописний пленер вдруге зібрав мистців в мальовничому селі Замлинні 1-14 серпня 2012 року під художнім і науковим керівництвом проф. Романа Василика, завідувача катедри сакрального мистецтва Львівської національної академії мистецтв.

Ікони після пленеру у форматі виставки мандрують містами України та Польщі. Вернісажі вже відбулися в Луцьку, Львові, Володимирі-Волинському, Дубні.

На виставці представлено роботи Віктора Бурчака, Р. Василика, Пшемислава Хоєнти, Зенона Хоркавого, Катажини Якубовської та інших.

На виставку завітали виконуючий обов’язки Генерального консула Республіки Польща в Луцьку Кшиштоф Савіцький, художники Володимир Марчук, Василь Красьоха, ректор Острозької академії Ігор Пасічник.

Реставратор Микола Бендюк розповідає про виставку. (Фото: Мар’яна Сінчук)

Представлено монографію про „Тренос“ М. Смотрицького

Юлія Яручик

ОСТРОГ, Рівненська область. – В Острозькій академії 14 лютого відбулася презентація книги проректора з навчально-виховної роботи проф. Петра Кралюка, викладача катедри релігієзнавства Михайла Якубовича та аспіранта цієї катедри Віталія Щепанського „Тренос“ Мелетія Смотрицького в дискурсі західної філософської думки“.

Це видання – спроба першого в українській історико-філософській думці спеціяльного дослідження теологічно-філософської спадщини Мелетія Смотрицького. Також у книзі подано перший український переклад найбільшої частини „Треноса“ – „Трактат про сходження Святого Духу“.

Видання орієнтоване на науковців, богословів, викладачів, студентів, а також усіх, хто цікавиться здобутками української філософської думки ранньомодерного періоду.

Проф. Петро Кралюк під час презентації. (Фото: Олексій Бистровський)

Християнський хор приїхав з Тексасу

Христина Федорич

В Острозькій академії 11 березня виступив хор приватного християнського університету з міста Лабок, Тексас. Цей університет заснований у 1957 році, у ньому навчається понад 2,000 студентів.

Хор виступив з програмою духовної музики. Розпочинався вечір молитвою „Отче наш“ у виконанні хору „Благовість“ студентсько-викладацького храму преподобного Федора Острозького. На концерті лунали американські духовні гимни, псалми, афроамериканські спірічуели, піснеспіви російською мовою, а також „Молитва за Україну“. За словами диригента д-ра Філіпа Кемпа, ця пісня є особливою для всього хору. Піснеспіви супроводжувалися відеоперекладом українською мовою.

Хористи привезли з собою подарунки – Біблії та компакт-диски. Гроші, отримані від продажу дисків, передані університетові.

Співає хор християнського університету з США. (Фото: Олеся Саєнко)

Лесі Яцкевич – 100 років!

Марта Тарнавська

В штаті Ровд-Айленд, у вибагливому домі і під опікою Андрія і Мотрі Головінських доживає віку їхня мати Леся Яцкевич, активна членка Союзу Українок Америки, вдова інженера Лева Яцкевича, громадського діяча і постійного співробітника „Свободи", щедра меценатка на громадські цілі. 21 березня їй сповнилося 100 років життя, і я з цієї нагоди хочу поділитися з читачами спогадом про те, яке значення в моєму житті мала моя тітка Леся.

В моїй книжці „Автобіблiографія" є окремий розділ „Документальні фотографії". І на першому фото в цій серії є моя мама зі мною, новонародженим немовлятком на руках, мій батько і дві інші особи – моя бабуня Михайлина Чайковська і молоденька, тоді ще неодружена, сестра моєї мами, моя тітонька Леся Чайковська. Фото це дуже символічне. Зображує воно саме тих осіб, що мали в моєму житті переломове значення.

Ми звичайно не мешкали в одному місці, але зв'язки були дуже сильними все життя. Коли мені було шість років, батьки переїхали на землі корінної Польщі. Там, у малому містечку Солець над Вислою, мій батько відкрив свою приватну лікарську практику. Рік пізніше, до Радома, польського міста, віддаленого від Сольця на 100 кілометрів, переїхала тітка Леся, уже замужня, з чоловіком Левом Яцкевичем, який почав працювати у Радомі інженером у дирекції державних лісів.

І ми, і Яцкевичі жили серед чужого польського оточення, українців там було дуже мало, це не було життя на рідній землі, це вже була діяспора, хоч ніхто тоді такого слова не вживав і не чув.

Там, у корінній Польщі, у вересні 1939 року застала нас війна. Прийшли німці, і почалося життя під німецькою окупацією. В той же час до Галичини прийшли так звані „перші совєти", але нас це не стосувалося, ми жили „під німцями", в генеральному губернаторстві, і не зазнали щастя „визволенння" більшовиками.

В Радомі, під німецькою окупацією, виявилась невелика громада українців. Щоб допомагати собі взаємно, вони почали організуватися. Створився Український Допомоговий Комітет, і головою його став мій вуйко, Лев Яцкевич. І от одною з ініціятив цього Допомогового Комітету було створення народної школи для дітей української колонії. Дітей цих було небагато, не більше 20, різного віку, але найняли вчителя і почали навчання. На той час я вже закінчила була три кляси польської народної школи у Сольці, але мій батько, колишній Український Січовий Стрілець і український патріот, вирішив, що мене треба перевести з польської до української школи. А така була тільки в Радомі, за 100 кілометрів від мого батьківського дому. Але там були вже Яцкевичі, вже з маленькою донею Мотрею, а ще й до них, напередодні війни, переїхали зі Львова мої бабуня і дідусь Михайлина і Антін Чайковські. Родичі домовилися, і я опинилася „на станції" - під опікою тітки і вуйка, діда і бабуні і почала ходити до української школи в Радомі.

Сьогодні, з відстані прожитого життя, я розумію, що ці два роки в Радомі, були вирішальними для формування моєї особистости, мого характеру і світогляду.

В Радомі довкола української школи і Допомогового Комітету розгорнулося активне українське громадське життя. Організувалися імпрези, місцеві і позамісцеві. Я брала участь у постановках скечів і п'єс, що їх автором і режисером був вуйко Левко, в елеґантному і гостинному домі тітоньки Лесі часто бували такі визначні гості, як, наприклад, Володимир Кубійович, велися запальні дискусії, українська політика і культура була завжди в центрі уваги. Я, десятилітня дитина, виростала в цій атмосфері, набиралася цього українського культурного духу. Вуйко Левко дбав про нормативну українську мову вдома – виправляв усім нам наголоси. Ентузіяст поезії і сам поет, він насичував домашню атмосферу поезією. Під його впливом я почала вивчати напам'ять сатиричні вірші польського поета Юліяна Тувіма і прекрасні елегії українського модерніста Богдана-Ігоря Антонича, а згодом і сама почала писати вірші.

Після того, як німці пішли війною на Радянський Союз і звільнили Галичину від більшовиків, мої батьки і Яцкевичі з Чайковськими повернулися на рідні землі. Тепер ми вже жили окремо: Яцкевичі у Львові, я з батьками у Зборові, а потім у Тернополі.

Але за пару літ на еміґрацію ми знову виїхали разом. Разом пару місяців жили на Лемківщині, потім ми і вони – на Словаччині в різних місцевостях, а згодом знову разом, під кінець війни, в долішній Австрії. Після війни мої батьки залишилися в Зальцбурзі, а Яцкевичі і Чайковські перебралися до переселенчого табору в Берхтесґадені. Це нібито через кордон, ми в Австрії, вони в Німеччині, і тому контакти були не такі часті. Але насправді це не дальше, як з Філядельфії до Ню-Йорку. І коли я рішилася перескочити одну клясу гімназії і здавати матуру екстерном в українській гімназії в Берхтесґадені, я знову стала частим гостем у домі тітки Лесі.

До Америки їхали окремими кораблями і на початках жили в різних містах. Ми – у Скрентоні, Яцкевичі – у Філядельфії. Але це не довго. Я, уже заміжня, незабаром приїхала разом з чоловіком до Філядельфії – до кого, як не до Яцкевичів? Що більше, після перших кількох літ в Америці ми купили першу нашу хату до спілки: Яцкевичі з Тарнавськими!

Отже, мої пов'язання з тіткою Лесею – це не просто тому, що вона моя тітка, молодша сестра моєї матері. Ні, вона не раз протягом мого життя заступала мені маму – зокрема в дитинстві в Радомі, коли я була в Лесі на „станції". А потім

(Закінчення на стор. 16)

Заступник держсекретаря...

(Закінчення зі стор. 9)

ня санкцій проти держави України у разі, якщо її уряд таки введе нові мита і перегляне рівень тарифів?

– Це дуже важливо і це частина у напрямку України до європейської інтеґрації, щоб норми і правила в Україні відповідали міжнародним нормам і міжнародній діловій практиці. Насправді, що стосується СОТ, є питання: чи те, що Україна намагається зробити, відбувається за стандартами СОТ, та чи взагалі можливо, щоб подібні кроки українці здійснювали? Раніше Сполучені Штати висловлювали занепокоєння намірами України переглянути тарифи СОТ. Але маю надію, що Україна буде ретельно думати щодо того, чи далі рухатися в цьому напрямку, який вона хоче зробити.

– США допомагають Україні реформувати енерґетичний сектор. Тим часом Україна веде переговори з Росією щодо знижки ціни на газ, провадить консультації щодо створення газового консорціюму між українським „Нафтогазом“ та російським „Ґазпромом“. Яким може бути вплив на українську енерґетику, на міжнародний енерґетичний ринок та енерґетичну безпеку, якщо буде створено консорціюм між Україною і Росією без участи європейської сторони?

– Питання щодо енерґетичної безпеки важливі для будь-якої країни, будь-якого реґіону. І ґарантій надійного енерґопостачання хочемо ми всі. Зважаючи на те, що Україна головує в ОБСЕ, це дуже важливо – дбати про безпеку і в енерґетичній сфері. Я думаю, що є можливості для участи третьої сторони у цьому консорціюмі, і Прем’єр-міністер Микола Азаров про це 19 березня говорив на прес-конференції.

Я знаю, що Україна докладає зусиль щодо підвищення своєї енерґетичної продуктивности. Мені відомо, що нині українці шукають можливостей для розвитку і використання традиційної і нетрадиційної енерґетики, інших можливостей, щоб поліпшити ситуацію.

Карлос Паскуаль, який не так давно був Послом США в Україні, нині очолює в Держдепартаменті відділ, що займається енерґетичними питаннями. І за його ініціятивою обговорювалися знову ідеї, як Україні знайти способи вирішення цієї проблеми, як ефективніше використовувати енерґоносії тощо.

Дуже багато чого треба зробити в галузі зміцнення енерґетичної безпеки України. Лише відзначу, що шляхів для досягнення енерґетичної безпеки України чимало, Сполучені Штати готові й далі продовжувати дискусії на цю тему.

– США – один зі світових провідників з розробки і видобутку сланцевого газу. Чи видобуток цього газу впливає на довкілля у Сполучених Штатах? Запитую, оскільки в Україні мають місце протести проти сланцевого газу, і українські окремі політики стверджують, що це небезпечно.

– Як Посол Паскуаль уже казав, коли перебував тут, – ми вважаємо, що дуже важливо захищати довкілля з огляду на видобуток сланцевого газу і бути впевненими, що довкілля захищене, що місцева спільнота, де це відбувається, також перебуває у безпеці. Я думаю, що ці ідеї, що про них казав Карлос Паскуаль, корисні.

Мені також відомо, що американський бізнес, пов’язаний з енерґетикою, зацікавлений працювати в Україні. Наприклад, корпорації „Shell“ та „Exxon Mobil“ очікують підписання угоди з Україною найближчим часом. Я думаю, що в цьому буде досягнутий проґрес. Усі ці елементи є частиною програми енерґетичної безпеки, яка розрахована на майбутнє.

– Загалом як Ви ставитесь до українських протестів проти видобутку сланцевого газу?

– У нас у країні люди також протестують. Це частина демократії. У людей є різні погляди, є різні думки. Я думаю, що в нашій країні всі хочуть мати енерґетичну безпеку, але вони хочуть бути впевненими у тому, що це робиться безпечно для довкілля, для їхніх домівок. І уряд, влада несуть відповідальність за те, щоб ці занепокоєння не виникали, щоб люди були упевнені у своїй безпеці. Влада за це несе відповідальність.

– Україна – велика за територією держава зі специфічним геополітичним положенням. Пані Посол Шерман, наскільки політична та економічна ситуація всередині України впливає на безпековий клімат у реґіоні, у цій частині Европи?

– Україна – велика, важлива країна. Я вважаю, що її головування в ОБСЕ свідчить про те, що Україну вважають одним з лідерів у реґіоні. І вона має величезну можливість показати світові – завдяки своїм реформам, позитивним зусиллям, – що у змозі підписати угоду про асоціяцію і угоду про зону вільної торгівлі з ЕС, що Україна стала сучасною демократією, що всі права громадян є захищеними.

Мені дуже приємно перебувати в Україні. Я шкодую, що в мене замало часу. Я хотіла б більше часу тут провести. Як я казала, моя бабуся родом з Переяслава, і я хотіла б відвідати це місто. Думаю, здійсню цю поїздку під час наступного приїзду. Дякую Вам за розмову!

Українська рана...

(Закінчення зі стор. 11)

лютого 1919 року у Києві.

Демонструючи численні світлини, д-р П. Ґрімстед розповіла про те, що в особистих зібраннях Ханенків зосереджувалися прадавні статуї з Єгипту, бронзова скульптура, античні твори з глини й скла, скульптура Греції й Риму, предмети старовини з Візантії, ікони, тканини та прикраси Київської Русі. Д-р П. Ґрімстед розповідала про обставини, за яких значна частина цих цінностей під час відступу німців з Києва у 1943 році були вивезені спочатку до Кам’янця-Подільського та Рівного, а відтак до Східної Прусії (Кеніґсберґ).

Після поразки Німеччини у Другій світовій війні вивезені на захід колекції київських музеїв потрапили у руки командуванням совєтської армії і разом з іншими воєнними трофеями були перевезені переважно до Москви та Ленінґраду. Навколо процесу реституції цих скарбів виникло і досі існує чимало труднощів: на них, подаючи численні приклади, детально зупинилася доповідачка.

На думку д-ра П. Ґрімстед, втрати та збитки, завдані лихоліттями Другої світової війни мистецьким цінностям на території Східної Европи, все ще вивчені незадовільно. Одна з причин – закритість джерел та архівів, передусім тих з них, що перебувають на території Росії.

Найбільше руйнувань мистецькі цінності зазнали на території України: частка пошкоджених, знищених або загублених під час війни творів мистецтва становить дві третини від усіх подібних втрат на території колишнього СРСР.

У 2011 році, працюючи у архівах Москви, д-р П. Ґрімстед знайшла копії німецьких описів предметів старовини, вивезених з Києва до Східньої Прусії. Складені з німецькою докладністю, ці описи містять навіть інвентарні номери колишніх експонатів київських музеїв. Свого часу в перебігу військових дій ці описи були взяті під опіку армією США і відтак були передані до Нюрнберґського трибуналу. За словами доповідачки, в результаті її контактів з дирекцією музею Богдана і Варвари Ханенків виявилося, що про наявність таких описів у Києві дотепер не знали; відповідну публікацію д-р П. Ґрімстед готує до друку.

Для ілюстрації труднощів процесу реституції доповідачка навела свіжі приклади. Два експонати – картини фламандських майстрів після війни різними шляхами потрапили до краєзнавчого музею міста Пермі (Росія), звідки їх після довгого часу повернуто до Києва. Одну картину з київського музею Ханенків порівняно недавно виявлено у Лондоні. Що більше: за словами доповідачки, буквально кілька днів тому на одному авкціоні у Ню-Йорку ідентифіковано ще одну картину з числа вивезених під час війни з музею Ханенків. Очікується, що нинішній український уряд звернеться з відповідним поданням про реституцію цінної знахідки. Пошуки тривають, і це, на переконання д-р П. Ґрімстед, дає надію, що вивезене під час війни з музею Ханенків буде поступово повернуто законним власникам.

Після завершення доповіді у залі виникла зацікавлена дискусія, присутні ставили багато запитань.

Лесі Яцкевич...

(Закінчення зі стор. 15)

ми вже були партнерами і співласниками хати, мешкали разом, бачилися кожного дня. І розійшлася наша спілка у повній згоді – родина росла, треба було більше місця, ми вже могли собі на те дозволити і купили собі окремі хати – але знову ж у близькому сусідстві. Контакти тривали.

Мені було приємно, що навіть після від’їзду Яцкевичів з Філядельфії Левко і Леся приїздили назад на відвідини до мене, а згодом, вже після смерти Левка, приїздила кілька разів і сама тітонька Леся. Я подивляла її відвагу і зарадність: вона приїздила сама поїздом і дуже добре давала собі раду, розмовляючи з подорожніми в поїзді англійською мовою. Бо моя тітка Леся вміє не тільки чарувати випадкових незнайомих своєю елеґантністю, але і вміє давати собі раду англомовною розмовою в культурному товаристві. А які моя тітка Леся вміє писати листи – це вже не англійською, але українською мовою - деякі з них, це просто – епістолярні шедеври! Таке тепер не часто трапляється між людьми, мистецтво писання листів зовсім занепало! Всі тільки розмовляють по телефону, а якщо і пишуть листи, то короткі, ділові, електронною поштою...

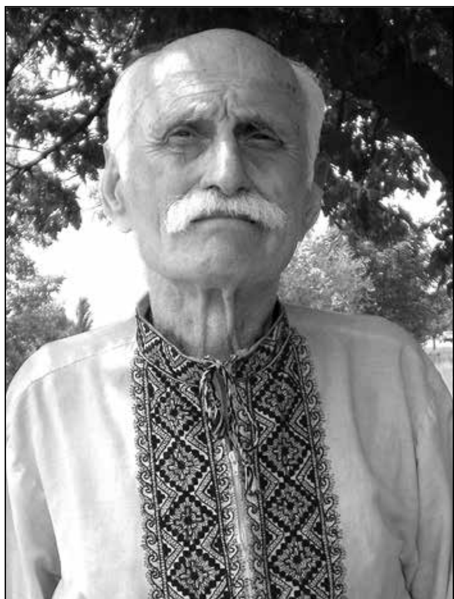
Тепер, коли я приїжджаю врядигоди до Мотрі і Андрія і Лесі до Ровд-Айленду, я у розмовах з Лесею витягаю нотатник і перо. Бо Леся в нашій родині – єдина, яка може розказати ще, хто були і як називалися і що робили мої прапрадіди – не тільки Чайковські, що їх я і сама пам’ятаю, але і їхні предки – всі оті Салюки, Шіки, Гофмани...

Леся не була єдиною моєю тіткою, але тільки з тетою Лесею і її чоловіком вуйком Левком Яцкевичем, в’язали мене все життя не тільки кровні зв’язки, але і близька дружба і любов. Бо наші шляхи пов’язані із собою і переплетені, як Доля.

Яка я рада, що і Леся, і я сама дожили до Лесиного 100-літнього ювілею!

Філядельфія

Помер колишній політв'язень Петро Розумний

Св. п. Петро Розумний

Софія Карасик

ІВАНО-ФРАНКІВСЬК. – 20 березня помер колишній політв'язень, Член Української Гельсінкської Групи Петро Розумний. Він народився 7 березня 1926 року в селі Чаплинка Дніпропетровської области. Батько Павло Розумний, селянин, був засуджений у 1932 на 10 років каторги за „невиконання хлібопоставок" і загинув на будівництві каналу „Москва-Волга" в 1933 році.

У червні 1942 року Петро Розумний був вивезений у Німеччину, де працював на мідноливарному заводі в Айслебені, Саксонія. Звільнений американськими військами у квітні 1945 року, був мобілізований у Радянську Армію, служив у Польщі, потім – у Карелії. Після служби закінчив Дніпропетровський інститут чужоземних мов і працював учителем англійської мови в Почаєві, Тернопільська область, потім – у краєзнавчому музеї в Кременці, де познайомився з випускником Львівського університету Євгеном Сверстюком.

1961 року П. Розумний був заарештований, але через шість днів звільнений і переїхав у село Солоне, Дніпропетровської области, де учителював, розповсюджував заборонені вірші Павла Тичини, Володимира Сосюри, Євгена Маланюка, Василя Симоненка, видрукував на машинці працю Івана Дзюби „Інтернаціоналізм чи русифікація?" і роздав наклад. Владі не подобалася діяльність П. Розумного, і він мусив облишити педагогічну роботу, працював будівельником, кочегаром, провідником вантажних вагонів.

1978 року П. Розумний вирішив вступити в Українську Гельсінкську Групу і повернувся в рідне село Пшеничне.

Заарештований 8 жовтня 1979 року і засуджений до трьох років позбавлення волі у таборах загального режиму, він відбував покарання у таборі міста Жовті Води, у Нікополі та в Хабаровському краї.

Після звільнення працював у колгоспі села Пшеничне. У 1988 році підписав „Звернення до української та світової громадськости". Коли у 1990 році була створена Українська Республіканська партія, був обраний її секретарем у закордонних справах.

Указом Президента України в 2006 році за громадянську мужність, самовідданість у боротьбі за утвердження ідеалів свободи і демократії був нагороджений орденом „За мужність" І ступеня.

Пам'яті колишнього повстанця

Тетяна Будар

БЕРЕЖАНИ, Тернопільська область. – 3 березня у віці 93 роки відійшов у вічність Йосиф Гладун – ветеран ОУН-УПА, член Українського Народного Союзу, меценат і спонзор, почесний пасічник України, Почесний член Дирекції української кредитної спілки у США.

Від часу проголошення Незалежности України Й. Гладун щороку приїжджав з США у Бережани, де мешкає його родина. Останні два роки свого життя через важку хворобу перебував у своїх рідних.

Й. Гладун народився 7 січня 1920 року в селі Манаєві. Був він працьовитим, завзятим юнаком, у всьому допомагав батькові, сумлінно виконував обов'язки голови „Молодої Просвіти", брав активну участь у діяльності товариства „Відродження", у 18 років вступив в ОУН.

Під час Другої світової війни як зв'язковий УПА (псевдо „Зелений") допомагав переправити зброю й поранених у Карпати, де були криївки й підпільні лікарні. У 1944 році повстанці одержали наказ заховати всю зброю. 9 травня 1944 року німці зробили велику облаву, забирали всіх молодих хлопців. Й. Гладуна вивезли до Німеччини, де він потрапив до німецького фармера.

Наприкінці війни був визволений французькою армією. І знову – переходові табори, очікування. Й. Гладун тужив за дружиною Анною, з якою вони прожили два з половиною роки. В таборі він ще не знав, що в нього вже є дочка Оксана.

Більшовики агітували за повернення в СРСР, але Й. Гладун пам'ятав, як вони переслідували українців. Його родину батька, матір, сестру і брата вивезли в Сибір, де майже всі померли, тільки сестра повернулась з підірва-

(Закінчення на стор. 19)

Йосиф Гладун – вояк УПА.

СПОРТ

Успіхи українських спортовців

Чемпіони з біятлону

КИЇВ. – Урочисто зустрічали українську збірну з біятлону 18 березня на київському летовищі „Жуляни". Спортовці прилетіли з етапу змагань за Чашу світу в Ханти-Мансійську, Росія. Вперше за 11 років українська збірна здобула звання світового чемпіона і загалом опинилася на третій позиції серед найуспішніших команд світу.

Це дає підстави експертам прогнозувати високі шанси на медалі Олімпіяди-2014 в Сочі. *(Бі-Бі-Сі)*

Найкращий боксер

КИЇВ. – 21 березня український боксер-важковаговик Дмитро Кучер здобув титул інтернаціонального чемпіона версії WBC, коли переміг бразильця Хуліо-Сезара дос Сантоса.

Усі троє суддів віддали перевагу за точками Д. Кучерові. Наразі українець займає четверту сходинку серед боксерів WBC та шосту сходинку у IBF. *(„Кореспондент")*

Медалі з боротьби

ТБІЛІСІ, Грузія. – На Чемпіонаті Европи з вільної боротьби українка Аліна Стадник-Махиня 21 березня здобула золото у ваговій категорії до 67 кілограмів, коли перемогла у фіналі ізраїльтянку Ілану Кратиш.

Ірина Гусяк здобула бронзу в сутичці з Аурелею Басе з Франції. Також дві медалі мають Ален Засеєв (срібло) та Гія Чихладзе (бронза).

У перші два дні Павло Олійник з Хмельницького виграв золоту медалю, а львів'янка Юлія Благиня і Тетяна Лавренчук з Житомира стали бронзовими призерами. *(„Чемпіон")*

ЧС-2014 і Україна

У світі тривають відбіркові змагання Чемпіонату світу з футболу 2014 року. Національна збірна України грає в групі до якої увійшли також Чорногорія, Англія, Польща, Молдова та Сан-Маріно.

22 березня у Варшаві команда України перемогла збірну Польщі з рахунком 3:1, 6 березня зіграла з Молдовою з рахунком 2:1. Збірна України посідає четверте місце в групі після Чорногорії, Англії та Польщі. *(„Чемпіон")*

До 80-ліття...

(Закінчення зі стор. 1)

стрічкою колосків, які символізують мужність і стійкість українського народу в боротьбі за своє майбутнє. Цей логотип розробив канадський художник українського походження Олесь Лесюк.

Національні координаційні центри інформуватимуть громадськість про процес втілення даного проєкту; складуть списки нащадків очевидців та жертв Голодомору, що проживають у їхніх країнах, та долучаться до створення міжнародної бази даних; встановлять осіб, які зацікавлені взяти участь у цьому проєкті, та поінформують про них СКУ; сприятимуть координації участи громадян країни свого проживання в усіх акціях проєкту.

Щодо подорожі до України, то для цього потенційні учасники проєкту повинні виповнити та до 31 березня надіслати до СКУ та до відповідної української репрезентації в країні свого проживання заяву на участь у проєкті. Просимо взяти до уваги, що проєкт не виключає самостійних подорожей, але при цьому бажано, щоб учасники були присутні на спільному вшануванні жертв Голодомору в серпні у Львові та на заключній церемонії 23 листопада в Києві.

Терміни подорожування будуть узгоджуватись і координуватись з СКУ.

Учасники проєкту, крім готовности поділитися своїми біографічними історіями, а також спогадами очевидців та нащадків очевидців і жертв Голодомору, мають бути готовими взяти на себе всі витрати, пов'язані з їхньою участю в цьому проєкті.

Заяви просимо вислати до СКУ, разом з копією для відповідної української репрезентації в країні свого проживання, до 31 березня на адресу: Ukrainian World Congress, 145 Evans Avenue, Suite 207, Toronto, Ontario M8Z 5X8; тел.: 416-323-3020, факс: 416-323-3250, е-пошта: congress@look.ca.

Або: Ukrainian Canadian Congress National Holodomor Awareness Committee, 203-952 Main Street, Winnipeg, MB R2W 3P4, тел.: 204-942-4627, факс: 204-947-3882, е-пошта: ucc@ucc.ca.

Світовий Конґрес Українців, Міжнародний координаційний комітет у справі Голодомору

Шановні дописувачі!

Просимо у своїх електронних листах до редакції подавати Ваші поштові адреси та числа телефонів.

Редакція

В пам'ять Ореста Фаріона („Шрамченка")

Петро Твардовський

8 лютого смерть забрала, на 84-му році життя, щирого українського патріота та воїна УПА Ореста Фаріона („Шрамченка"). Народився О. Фаріон 7 червня 1929 року в селі Угневі (тепер – Львівська область), в родині Франка і Уляни (з дому Салюк). Після закінчення сільської початкової школи продовжував навчання в Рава-Руській середній школі. Однак, через воєнні обставини, не зміг закінчити навчання, бо треба було ставати на захисту рідного краю від поневолювачів.

Батько і мати та вуйко Мирослав Онишкевич вже на той час були активними учасниками Української Повстанської Армії. Тому й син приєднався до них і 25 липня 1944 року вступив в УПА під псевдом „Шрамченко" до сотні „Перемога", курінь „Ема". У 1944-1945 роках з сотнею УПА він брав участь у рейді з Закерзоння на терени України, де був учасником боїв поблизу Великих Мостів на Львівщині. У перших же боях був поранений.

У березні 1946 року його батько, сотенний кінної сотні в курені „Галайди", у бою був тяжко поранений і помер на руках сина.

Для багатьох воїнів УПА боротьба закінчувалася катуваннями в тюрмах. „Шрамченко" був заарештований 25 вересня 1947 року і засуджений на 15 років. Після виходу з тюрми в 1953 році проживав у польському місті Ельбльонгу. Мати була заарештована 14 березня 1948 року і через шість років вийшла на волю.

У 1957 році О. Фаріон одружився з Ярославою (з дому Оленяк). У 1959 році у них народилася доня Ірина, а в 1963 році – син Зенон.

У 1968 році подружжя Фаріонів з дітьми прибули до Америки, оселилися в Клівленді, де в 1973 році в родині народився наймолодший син Марко.

О. Фаріон влаштувався на роботу в компанії „Форда", де працював 28 років. Родина Фаріонів від початку належить до парафії Української католицької церкви св. Йосафата в Пармі.

О. Фаріон активно включився і в діяльність українських громадських організацій Великого Клівленду, був членом відділу Товариства вояків УПА ім. генерала-хорунжого Романа Шухевича (Тараса Чупринки), членом Спілки Української Молоді осередку ім. гетьмана Богдана Хмельницького. Завжди він матеріяльно підтримував сумівську оселю „Хортиця", оселю „Верховина", громадські організації.

Діти Фаріонів закінчили „Рідну школу", дочка була виховницею в сумівських таборах. Сини були комендантами сумівських таборів та виховниками молоді. Діти отримали вищу освіту в університетах і мають престижну працю. Дочка – медична сестра, а сини – лікарі-стоматологи. У родині є 10 онуків, які також навчаються або закінчили „Рідну школу", належать до СУМ.

Бойові рани О. Фаріона завжди давали про себе знати, і в останні роки життя його здоров'я щораз погіршувалося.

Похований О. Фаріон в упівській дільниці на цвинтарі св. Андрія в Пармі. Українська громада збереже у своїй пам'яті ім'я О. Фаріона.

Пам'яті колишнього...

(Закінчення зі стор. 17)

ним здоров'ям. Тож український повстанець у 1949 році виїхав у США, до Гартфорду, Конектикат), де жила його кузинка. Влаштувався на працю в автомобільнім гаражі, відвідував різні курси, вчив англійську мову. Через рік одержав працю на фабриці друкарських машинок, де очолив один з відділів підприємства і працював 18 років. Згодом фірма переїхала в інше місто.

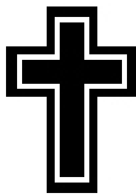
Він активно працював в українській громаді. З ініціятиви Й. Гладуна та його побратимів на американській землі будувалися церкви, народні доми, створювались українські фінансові установи.

Першу вістку з України Й. Гладун одержав у 1965 році. Написала йому дружина, що він має дочку Оксану. А ще повідомляла, що дехто з його родини теж живий.

Оксана приїхала до батька після проголошення незалежности України. Їй було 49 років. Відтоді Й. Гладун щороку приїздив до своєї рідні в Бережани. Завдяки йому у Бережан з'явилося місто-побратим Ветерсфілд в Конектикаті. Й. Гладун в Україні співпрацював з однодумцями, пасічниками, ветеранами Другої світової війни, церквами, кредитною спілкою (був першим її закордонним членом), редакцією районної газети, музеями, спонзорував проведення заходів, видання книг.

Пишався, що брав участь у з'їзді пасічників України, де радо ділився секретами бджолярства. Він допоміг у побудові пам'ятника відомому бджолиреві о. Миколі Михалевичеві, бував на цвинтарях біля могил повстанців, зокрема на могилі Галини Дидик („Анни") – зв'язкової Романа Шухевича.

Усі, хто знав Й. Гладуна, сумують з приводу його смерти й висловлюють співчуття його рідним, близьким і побратимам. Вічна пам'ять славній людині!

Ділимося печальною вісткою з родиною, друзями і громадою, що після довгої і хороброї боротьби з тяжкою недугою відійшов у вічність на 91-му році життя наш найдорожчий Чоловік, улюблений Батько, Дідусь і Дядько.

св. п.

Платон Хома

(5/13/1921 – 2/23/2013)

народженний в Івано-Франківську, Україна.

Залишились прибиті горем і в глибокому смутку:
- дружина - Галина (Ляля)
- дочка - Лідія
- син - Ігор з дружиною Джоен
- внуки - Адріяна, Ерик і Григорій
- племінники - Ярослав, Роман і Адріян Мельник з родинами

Панахида відбулася 26 лютого 2013 року.

Похорон відбувся 27 лютого 2013 року в Українській католицькій церкві св. Михаїла в Ню-Гейвені, Конектикат. Тіло покійного спочиває на цвинтарі Іст Лон в Іст-Гейвені, Конектикат.

Вічна Йому пам'ять!

Заупокійна Свята Літургія і Панахида в пам'ять меценатів, за останніх 15 років, Злученого Українського Американського Допомогового Комітету – ЗУАДК-у, буде відслужена 11 квітня 2013 року у годині 8:00 ранку в Катедральній Каплиці Непорочного Зачаття при 827 N. Franklin St., Philadelphia, PA 19123.

Силвія Блейк
Олег Ґелетей
Василь Савка
Михайло і Ольга Нич
Володимир Скоцень
Василь Петрах
Юрій і Ярослава Рибак
Тамара Мрич
Оксана Храневич
Стефан Бойчук
Марія Фішер Слиж
Олена Площанська

Просимо згадати їх у своїх молитвах.

Екзекутива і Дирекція ЗУАДК-у

Шановні читачі!
Висилаючи до „Свободи" спомини і співчуття з приводу відходу своїх близьких і друзів, не забувайте підтримувати видання тижневика пожертвами на пресовий фонд!